

MAGYAR FILM

BUDAPEST, 1939 FEBRUAR 25.

I. ÉVFOLYAM. 2. SZÁM.

Évek óta
minden
szézőn
legnagyobb
filmsikere

HÓFEHÉRKE ÉS A 7 TÖRPE

A RADIUS 10-ik hétre prolongálta

Új 18 híres **WALT DISNEY** rövid filmcsoda

Mozgóképzemelt. rt. filmkölcsönző osztálya

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR.

A MAGYAR FILMGYÁRTÁS ELSŐ VILÁGPRODUKCIÓJA

VARIETÉ CSILLAGOK

Egy nagyvárosi varieté izgalmas
éjszakája és remek műsora magyar
filmen még soha nem látott
képrázatos kiállításban

Bordy Bella - a nagy táncosnő
Jávor Pál - a céllövők királya
Szeleczy Zita - Simor Erzsébet - Németh Paula -
akrobatikus táncsoport
Páger Antal - a világhírű bűvész
Mály Gerő - az ügyelő
Vaszary Piroska - az öltöztetőnő
Szakáts Zoltán - a detektívfelügyelő
Maklár Zoltán - a céllövő segédje
Latabár Árpád - a varieté igazgatója

Táncosnők, táncosok hatalmas serege, erőművészek, ak-
robatikus táncpárok, állatidomítók, oroszlánok, elefántok

Pictura produkció

Forgalomba hozza az

filmipari és kereskedelmi rt.

Megjelenik minden szombaton

Főszerkesztő:
ÁGOTAI GÉZA dr.
Felelős szerkesztő:
VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI. Andrásy út 69.

Telefon: 113—305

Postatakarékpénztári
csekk számla száma: 15.410

Kiadótulajdonos:
**a Színművészeti és Filmművészeti
Kamara**

Felelős kiadó:
Lieber László dr.

A kiadóhivatal vezetője:
Diencs-Oehm Egon

Előfizetési ár:
egy évre . . . 30 pengő
fél évre . . . 16 pengő

TARTALOM:

Gyártási reformok	1
A helyes megoldás útján	2
Tizenöt év magyar történelem film- men	2
A magyar film, mint pénzügyi probléma. szalontai Kiss Miklós	3
A magyar oktatófilm jelene és multja. Geszti Lajos	5
Premier Plan: Mihályfi Béla	6
Kinotechnikai Társaság	6
Technika: Megoldották a plasztikus hangközvetítést. Lohr Ferenc	7
Oktatófilm	8
Hírek	9
Keskenyfilm	9
Műterem	10
Híradók	10
Új filmek:	
A „Sebastopol” páncélos	11
Tiszavirág	11
Nincs többé alvilág	11
Nanon	12
Az aréna hősei	12
A tékozló asszony	13
A sátán kutyája	13
Fehérvári huszárok	13
Leányvágányok	14
Ingovány	14
Fiúk városa	14
Francia szobalány	15
Bors István	15
Kultúrfilm	15
Filmcenzura	16

Készült a **Centrum Kiadóvállalat Rt.**
nyomdájában.

Budapest, VIII. Gyulai Pál utca 14.
Telefon: 144—422, 144—423.
Felelős: **Welker József**.

MAGYAR FILM

Gyártási reformok

Az a megértés, amellyel a mindenkori kormány filmgyártásunknak talpraállításától kezdve értékes támogatást nyújtott, a közeljövőben valószínűleg a magyar gyártást elősegítő újabb rendeletek alakjában fog megmutatkozni. Erre annál alaposabb a remény, mert hiszen a szakma törekvései hathatós szótól nyertek a Filmkamara vezetőségében. Értesüléseink szerint a kérdéseket az illetékesek már részleteiben is lebárgyalták, úgy, hogy a tervezett rendeletek a legjobb úton vannak a megjelenés felé.

Mint ismeretes,

a kormány a játékfilmgyártást a múltban elsősorban olcsóbb műtermi juttatásokkal, a cenzúrajegyek rendszerével és a magyar filmek százalékos kötelező lejátszásával támogatta.

Később ugyancsak az úgynevezett kis-cenzúrajegyekkel sietett a fejlődő magyar kultúrfilmgyártás segítségére. Az első idők tanulságai alapján azután a játékfilmek után kiadott és túlságosan elszaporodott boletták kérdését rendezték.

Hasonló rendezésre szorulóknak a szintén erősen elszaporodott és így értékükből sokat veszített kisholetták is.

Reméljük, hogy ezt a kérdést a rövidfilmgyártás fejlődése érdekében rövidesen szintén rendelet fogja újra szabályozni.

Nehéz helyzetben lévő játékfilmgyártásunk jövőjének biztosításához további támogatást jelentene az az elképzelés, amely szerint

a magyar játékfilmek améta-játszását kötelezővé kellene tenni.

Ennek értelmében a jövőben magyar filmet csak százalékos részesedés alapján lehetne kötni, fix összegért nem. Úgy tudjuk, hogy illetékes körök magukévá tették a gyártók ezirányú törekvéseit és rövidesen rendelet szabályozza a kérdést.

Filmgyártásunk egyenletes továbbfejlődése érdekében megoldást keresnek a gyártáshoz szükséges tőke zavartalan biztosítására, valamint a gyártási kockázat csökkentésére és az esetleges veszteségek fedezetére. Úgy tudjuk, hogy az illetékesek megállapodtak abban, hogy — amint ezt külföldön több helyen be is vezették már, —

az említett célra a mozijegyek után arányosan fizetendő fillérekből teremtenek tőkét.

Értesülésünk szerint a készülő rendelet értelmében a mozijegyeknél minden 50 fillér után 2 fillér volna erre a célra fizetendő. Ezt az összeget azután közös állami és kamarai irányítás mellett a gyártás támogatására fordítanák.

Végül szó van az utóbbi időben nagy fejlődésnek indult magyar rövidfilmek részére a forgalmazás elősegítéséről. A magyar játékfilmek százalékos bemutatásának példájára

az arra alkalmasnak ítélt rövidfilmek százalékos kötelező lejátszását is tervezik az illetékesek,

csupán a százalék nagyságában nem alakult még ki egységes állásfoglalás. Szó van 20, 30, vagy 40 százalékos arányszámról. Azok, akik a kisebb százalék mellett foglaltak állást, attól tartanak, hogy a magasabb százaléknak nem tudna a rövidfilmgyártásunk megfelelni, mert kevés az erre érdemesnek minősített rövidfilm. Ezzel szemben áll a

másik felfogás, amely a gyártás fejlesztése érdekében a magasabb százalék mellett foglalt állást, mondván, hogy egyrészt nem játszanak a mozik minden műsorhoz kísérőfilmet, tehát lehet magasabb a kulcs, mint a játékfilmnél, másrészt a rövidfilmek gyorsan és kis tökével gyárthatók és így nem kerülhet arra sor, hogy kevés lesz a nívós rövidfilm! Véleményünk szerint úgy filmgazdasági, mint filmkulturális szempontból a magasabb kulcs szolgálja inkább a gyártás érdekeit. Ebben az esetben azonban még indokoltabb lenne a kisboletták egyidejű rendezése is.

Az a jóakarát, amellyel az illetékes hatóságok a filmszakmát következetesen támogatni kívánják,

jogossá teszi azt a reményünket, hogy a magyar gyártást elősegítő fenti reformrendeletek minél előbb napvilágot látnak.

A helyes megoldás útján

A Keresztény Nemzeti Liga és a Royal Apollo

Legutóbb részletesen beszámoltunk a szakmában az utóbbi időben elterjedt hírekről, melyek komoly aggodalommal töltötték el a szakma minden rétegét. Elsősorban mozis körökben várták és várják ma is nyugtalanul, hogy

az augusztus 1-én lejáró társulási szerződése után kire bizza a Keresztény Nemzeti Liga a Royal Apollo vezetését,

melyet a fennálló törvényes rendelkezések szerint a jövőben saját kezelésben kell vezetnie.

Olvasóink megnyugtatására közölhetjük, hogy megbízható forrásból nyert értesüléseink szerint, — ha a múltban merültek volna fel más elképzelések vagy ajánlatok, —

a Royal Apollo vezetésében nem következik be semmiféle olyan megoldás, amely nem a szakma keresztény nemzeti ujjaépítés szellemében rendezné a kérdést.

Bízunk abban, hogy a Keresztény Nemzeti Liga meg fogja találni azt a megoldást, amelyet nemcsak saját célkitűzései és az alapszabályokban is kifejezésre juttatott elvei szerint követni hivatott, hanem a mai kor szellemében újjászülető szakma joggal elvárhat a Keresztény Nemzeti Ligától.

Értesüléseink szerint a Liga saját kezelésbe veszi a Royal Apollót, míg „strohmann“ alkalmazásáról nincs és nem is lehet szó.

Az az elgondolás, mellyel a kérdést rendezik, teljes mértékben megfelel annak a törekvésnek és annak az állami intenciónak, amely következetesen azon volt, hogy

a keresztény moziengedélyesek maguk éljenek a nyert jogokkal és azok kihasználását ne engedjék át másoknak.

„MAGYAR SZÍNÉSZET”

címen jelenik meg rövidesen a Kamara színművészeti főosztályának hivatalos lapja, amelyet Cselle Lajos, a Kamara főtitkára mint főszerkesztő és vitéz dr. Laczkó József titkár, mint felelős szerkesztő fog jegyezni. A Magyar Színészet, amelyet a főosztály tagjai, tagsági díjuk fejében ingyen kapnak, egyelőre kéthetenként jelenik meg és főleg hivatalos kamarai ügyeket fog tartalmazni, azonkívül, hogy egy-egy színház prominens egyéniség szakcikkét is közli. Egy később megvalósítandó terv szerint a Magyar Színészet ki fog bővíteni nemcsak terjedelemben, hanem programja tekintetében is, mert úgy tudjuk, hogy a hivatalos kamarai ügyeken kívül bőséges teret szándékozik nyitni a színpadi művészet és színészkultúra problémái számára is.

A Magyar Színészet valóban akkor fog címének és hivatásának teljességgel megfelelni, ha az eddig elhanyagolt színházi kultúra mindjobban bővülő kérdéseit is felveszi programjába. Kiváncsi érdeklődéssel várjuk testvérlapunk első számát.

UFA VEZÉREK BUDAPESTEN.

Az elmúlt héten tette meg szokásos évi látogatását a budapesti Ufa-fióknál a berlini Ufa két vezető egyénisége: Wilhelm Meydam vezérigazgató és Gerhard Krone cégvezető. Tárgyalásaik során módot találtak arra, hogy a belügyminisztérium illetékes személyeivel is érintkezésbe lépjenek és megbeszéljék a magyar film- és moziszakma aktuális problémáit, a német és különösen Ufa kapcsolatok alapján.

Tizenöt év magyar történelem filmen

Másfél évtizeddel ezelőtt — 1924. február végén — jelent meg az első magyar híradó, hogy hétről-hétre beszámoljon a mozik vásznán az elmúlt napok legjelentősebb eseményeiről. A tízperces tekercesekbe sűrített történés-sorozatokat az elmúlt tizenöt év politikai, társadalmi, tudományos, művészeti, katonai, ipari, kereskedelmi és sportéletének kiemelkedő eseményeit pergették a nagyközönség elé.

Az ország összes mozijaiban bemutatásra kerülő híradók a budapesti előkelő filmszínházak világvárosi nézőitől, a szombat-vasárnap játszó kis vidéki mozik falusi népéig, hétről-hétre rendszeresen tájékoztatták a mozilátogató közönséget a legfontosabb eseményekről. A filmkultúrának ez az előfutára ily módon népművelésünk szorgalmas munkatársa és a magyar kultúra állandó terjesztője lett.

Annak a filmtárnak az értéke, melyben a híradófelvételek negatívjait és egy-két pozitív másolatát gondosan elraktározzák, állandóan nő. Ha a tizenöt év alatt kiadott híradók anyagához hozzászámítjuk még a korábbi években szórványosan megjelent riportfilmek legértékesebbjeinek megőrzött negatívjait, akkor az utolsó békeévektől napjainkig fennmaradt felvételek rendkívül értékes történelmi filmmúzeumot alkotnak, melynek utóbbi tizenöt éve összefüggő képsorozatnak mondható.

Mint ismeretes, a híradó magyar tárgyú felvételei közül az arra érdemesek csereösszeköttetések útján majdnem az egész világon bemutatásra kerülnek. Minthogy a hangosfilm elterjedésével magyarnyelvű filmek csak kivételesen és csak kisebb területeken kerülnek bemutatásra a határokon túl, a külföld mozilátogatói elsősorban az idegen híradókba illesztett magyartárgyú felvételeken át értesülnek hazánkról. Filmhírszolgálatunk külföldön betöltött szerepe a magyar film egyik értékes kultúrhivatása.

Népművelődési jelentősége, muzeális értéke és külföldi szerepe az évek múlásával állandóan fokozódik. Tizenöt év komoly küzdelméről és az első nagy magyar diadalról számol be a magyar híradók gyűjteménye, amíg az 1924-ben először megjelent jólismert forgó földgömb trianoni határai felett a mult év végén a megnövekedett felvidéki határok kirajzolódhattak a híradófelvételek előtt.

A magyar híradó jubileumához azt kívánjuk, hogy a jövőben minél kevesebb magyar szomorúságról és annál több magyar diadalról számoljon be közönségének!

A MAGYAR FILM, MINT PÉNZÜGYI PROBLÉMA

Irta:

szalontai KISS MIKLÓS,

a Mester Filmgyártó Vállalat ügy-
vezetője.

Talán még a magyar filmszakma tagjai közül is sokan lesznek, akik ennek a címnek elolvasása kapcsán a sokat emlegetett *levégőüzletekre* gondolnak. Mert csodálatos módon el van terjedve az a hiedelem, hogy a magyar film előállításával kapcsolatos pénzügyi problémák abból állnak, hogy valaki hogyan tud konstrukciót összehozni. A konstrukció pedig nem valami jóízű. Sok odavetett mulatságos és szórakoztatásnak szánt cikkeske és tréfa gondoskodott arról, hogy komoly pénzügyi emberek és szakmabeliek előtt is a filmgyártás pénzügyi problémája valahogyan komolytalanná váljék. Nem jó szolgálatot tettek ennek a jobb sorsra érdemes iparnak azok, akik csak az olcsó élcelődés szavait találták meg a nehéz feladat igazi méltatására. Ezért szeretnék most néhány gondolatot erről a pénzügyi problémáról röviden érinteni.

Konstrukció! Mit is jelent ez a szó? Lényegében a magyar filmgyártással való vonatkozásban azt jelenti, hogy Magyarországon még nem értünk el oda, hogy ezzel az iparral komoly, külső nagy tőkék kapcsolatát keressek. Az ipar kénytelen volt a szakma keretén belül keresni azokat a lehetőségeket, amelyek, sokszor nagy nehézségek árán, egy film finanszírozását megoldották.

A sokat emlegetett *premierelőleg*, majd az utána következő, u. n. *tőke*, továbbá az *amerikai eladás* és a *cenzurajegyek eszkomptálása*, majd a műtermeknek a laboratóriumoknak, a nyersanyagképviselteknek biztosított u. n. *visszatérülési sorrend*, — mind csupa súlyos, sőt néha egyenesen megoldhatatlan lecke. Már így, rövid áttekintéssel is szembeütni, hogy a konstrukciókban igénybevett tőke és hitelek mind a szakmából kerülnek elő. Talán az u. n. *tőke*, — amely rendszerint 20 és 50.000 pengő bruttó bevétel után térül vissza, — sejteti azt, hogy itt külső pénzügyi körök részvételéről van szó. Rendszerint azonban ez is csalóka. Ezek a tőkések valamilyen módon kapcsolatban vannak a szakmai élettel és csak az összes ügyeskedések és mellékutak ismeretében vállalkoznak erre a lát-szólag egyszerű hitelműveletre.

Bizonyos, hogy az elmúlt esztendő filmgyártásában ez az u. n. konstrukciós gyártás az életet és a munkát jelentette. Érdekes adatok kerülnének napvilágra, ha sikerülne

két-három esztendő pontos üzleti képét felállítani olyképp, hogy abból megállapítható legyen, vajjon az előbb említett belső, szakmai finanszírozásnál kik és mennyit fizettek rá. Természetes, erre nincs mód, de sokat enged sejtetni az, amikor egyik-másik szokásos hitelező, pl. a műtermek vagy a laboratórium vagy a nyersanyagképviselő egy újabb film finanszírozási tárgyalásánál kijelenti, hogy itt a szokásos hitel már nem az eddigi biztosítékok, hanem csak ezeknél kedvezőbb feltételek mellett hajlandó nyújtani. *Megyriul ez annyit jelent, hogy a hitelező az eddigi konstrukció biztosítékai mellett pénzt vesztett.* Ilyenkor aztán újabb rendszerek, más visszatérülési sorrendek alakulnak ki, de az eredmény tulajdonképpen majd mindig ugyanaz marad.

MÁSODIK SZÁMUNKAT

küldjük szét minden kartársnak és reméljük, hogy ízelítőül nyújtott programunk mozist, filmest, gyártót egyaránt kielégített. A

MAGYAR FILM

névétől visszhangzott az elmúlt héten az egész szakma. Kérjük tehát a t. kartársakat, hogy őszinte tetszésüknek most már az előfizetők táborába való belépésükkel adjanak kifejezést.

Nézzünk szembe a dolgoknak. A filmgyártás eddigi pénzügyi rendszere mellett a filmre mindig csak a *filmgyártó* vagy ennek hitelezői fizethettek rá. A premierelőleg kialakult gyakorlata szinte biztosította azt, hogy a *premierelőleg* a magyar filmen, mint színházi vállalkozók, a legrosszabb esetben nem kerestek, de mint a gyártás pénzügyi támogatói, soha a filmgyártásra rá nem fizettek.

Szinte ugyanez az eset az u. n. *tőkénél*. Miután ez az összeg, mint hitel, rendszerint 20 és 60.000 pengő közötti térült meg busás kamatokkal, ebben a pozícióban a hitelezőnek ismét csak keresnie lehetett, mert hiszen 60.000 pengő magyarországi bevétel még a legszerencsétlenebb film is fel tudott mutatni. Azok a hite-

lezők azonban, akik már ezen a határon túl kerülnek kielégítésre a film jövedelméből, tulajdonképpen a gyártó vállalkozóval együtt sírnak és nevetnek. Itt tehát le akarjuk szögezni, hogy a magyar mozgóképszínházak ma úgy kerülnek magyar filmekhez, hogy ezért a gyártás nehézségeiben a filmgyártó vállalkozó oldalán nem vesznek részt, vagy ha igen, úgy legfeljebb csak teljesen rizikómentes és rendszerint jó kamatozású pénzügyi műveletet bonyolítanak le.

Nézzük azonban a szakmai élet egy másik részét, a *kölcsönzési folyamatot*. Ahol a filmgyártó vállalkozás saját maga személyében egyben a kölcsönzést is végzi, ott ez a probléma nem érdekes, mert mind a két minőségben ugyanaz a személy vagy vállalkozás dolgozik az üzletben. Más a helyzet azonban, ahol a filmgyártó vállalkozás csak elkészíti a filmet, de azt kihasználásra már egy másik vállalkozásnak, a filmkölcsönzőnek adja ki. Ebben az esetben a gyártás rentabilitása, annak eredménye és az a sors, hogy ráfizetéssel zárult-e a gyártás vagy keresettel, nagyrésztben a filmkölcsönzővállalaton is mulik. Tudom, hogy ilyenkor minden filmkölcsönző arra hivatkozik, hogyha a gyártó jó, vagyis üzleti sikerrel bemutatott filmet szállít, akkor nem fog ráfizetni, sőt talán még keresni is fog, — viszont ne számíton pénzére akkor, ha filmje nem kiugró siker.

Ez szörnyen egyszerű érvelés, de van egy hibája. A filmkölcsönző vállalat a saját munkája alaposságát és eredményességét kizárólag a film sikerére építi fel, ez pedig, tudjuk nagyon jól, hogy kiszámíthatatlan, sőt sokszor valósággal érthetetlen, épp úgy, mint a bukás. Hozzá kell itt még fűznünk azt a megállapítást, hogy a filmkölcsönzővállalatok, amelyek mások által gyártott magyar filmeket hoznak forgalomba, rendszerint arról is gondoskodnak, hogy a film kihelyezésével kapcsolatos költségeiket is olyan sorrendben kapják meg, hogy ezek mindenkor fedezzék a tényleg felmerülő kiadásait.

És itt eljutottunk ahhoz a ponthoz, ahol a következtetést ebben az esetben le lehet vonni. A filmkölcsönző *lényegileg úgy szeretné legjobban forgalombahozni a magyar filmet, hogy azzal még a kihelyezéssel járó költségek összegéig sem kíván sorsközösséget vállalni.* A filmkölcsönző, pénzügyi nyelven mondva, sikerre spekulál, de lehetőleg úgy, hogy bukás esetén se fizethessen rá.

A filmgyártó vállalkozó tehát rizikójával magáramarad és abban vele csak az u. n. *hátulálló hitelezők*, tehát a műtermek, a laboratóriumok és nyersanyagszállítócégek osztozkod-

Kérdés: szabad-e annak előfordulnia, hogy a tulajdonképpen háromrésze tagazódó filmélet (gyártás, kölcsönzés, mozik) munkájában, — amelyet a magyar filmgyártás pénzügyi életrekeltése és fenntartása érdekében kifejt, — a tulajdonképeni kockázatot mindig csak a gyártás viseli, míg a kölcsönzés és a mozi ebből kikapcsolódik? Sőt, az is megállapítható, hogy a magyar viszonyok mellett még az az előnyös helyzet sem alakult ki, hogy a mozik és a filmkölcsönzők részvétele, legalább hitel formájában, kapcsolódnék a gyártás munkájába. Franciaország példája mutatja, hogy ez az utóbbi út is járható. Nálunk azonban a filmgyártó magára marad.

A magyar mozgóképszínházak nagyon sokat köszönhetnek az életrekeltett magyar filmgyártásnak. Ebből folyólag tehát kötelezettségeik is vannak, amelyek nem merülhetnek ki abban a teoretikus játszási előírásban, hogy t. i. műsoruk 20 vagy 30 %-át magyar filmekből kötelesek összeállítani. Meg vagyok győződve arról, hogy megfelelő mennyiségű magyar filmanyag mellett az ország legtöbb színháza 10—15 külföldi filmnél egy esztendőben nem is akarna többet játszani. Ez bizonyosan azt jelenti, hogy számunkra, a világpiac néhány magasló sikerén kívül,

kizárólag a magyar film az igazi üzlet. És ilyen adottságok mellett a magyar mozik részvétele a filmgyártásban lényegileg a kritikában, siker esetén az eltitkolt örömben, bukás esetében pedig a hangos rosszalásban nyilvánul meg. Hangsúlyozom, hogy ez nem vonatkozik azokra a mozgóképszínházakra, amelyek az eddigi rendszer szerint bár, de valamennyire mégis résztvettek a gyártás pénzügyi felépítésében.

Sok feladat vár megoldásra. Milyen módon kellene az eddigi konstrukciós rendszert egy olcsóbb, egységesebb és kevésbé kockázatos felépítéssel pótolni. További feladat: megoldást találni arra, hogy a magyar filmgyártás egészének rizikójában miképpen lehet megfelelő kockázatot áthárítani a filmkölcsönzővállalatra és a mozgóképszínházakra is. Végül nem utolsó feladat az is, összhangba hozni a termelést a fogyasztással és szükséglettel s olyképp irányítani a kihasználás módját, hogy a piac pillanatnyi túlszűfolttsága ne okozzon károkat.

Néhány sorban mennyi probléma merül fel és hol van még mindez a filmgyártás pénzügyi problémáinak összes vonatkozásaitól. Rá kell magunkat szánni a feladatok megoldására. Nem élhet egy ipar hosszú ideig akkor, ha ötletszerű az a felépítés,

amelyet finanszírozásnak nevezünk. Nem szabad rábízunk a jó sorsra azt, hogy miként fog az a jövőben kialakulni és hogyan fogjuk a dolgot tovább csinálni. Komoly emberek, sok helyről összegyűjtött tőkével és hitelekkel, nem élhetnek állandó szorongás közepette akkor, amikor tisztességes munkát végeznek, másoknak életlehetőséget nyújtanak, de ugyanakkor minden film gyártásánál a teljes összeomlás veszélyének teszik ki magukat.

Biztosan hiszem, hogy a magyar filmélet önkormányzati szerve, a Filmkamara, tudatában van annak, hogy ezeknek a problémáknak megoldásában is súlyos feladatok várnak rá. Tárgyalás alá kell bocsátani mielőbb ezt a pénzügyi kérdést, hiszen az egész filmgyártás és ezzel kapcsolatban a filmszakma többi ágazatának prosperitása is, erősen attól függ: milyen módon tudjuk a jövőben a magyar film kontinuitását biztosítani.

Szóljon hozzá a felvetődő kérdésekhez minden tisztességes szakmai ember, aki úgy érzi, hogyha csupán részletkérdésre is, de valami megoldást tud. Ki fog alakulni sok szóból egy olyan vélemény, amely azután megtalálja majd a módját: miként lehet az egészségesnek látszó tervet megvalósításra vinni.

Az OBJECTIV-FILM sikerprogramja:

A HÖLGY EGY KISSÉ BOGARAS

Aszlányi Károly búbajos vigjátéka

Főszereplők:

Tolnay Klári, Rádai Imre, Mály Gerő

Három hétig játszott a Rádus

KATJA

Daniele Darrieux csodálatos orosz tárgyú filmje

Három hétig játszott a Rádus

GYIMESI VADVIRÁG

A legszebb magyar zenés filmjáték

Főszereplők: Tolnay Klári, Mály

Gerő, Timár József, Greguss Zoltán, Gózon Gyula

KÖDÖS UTAK

A legizgalmasabb francia film

Főszereplők: Jean Gabin, Michéle Morgan

Két hétig játszott a Royal Apollo

ÉS MOST KÖVETKEZIK:

DÉDÉ

Danielle Earrieux legvidámabb táncos, énekes filmje

A férfi főszerepben: Albert Préjean

OBJECTIV-FILM KFT.

VII. Erzsébet-körut 8. l. 5. Telefon: 330—793

A MAGYAR OKTATÓFILM JELENE ÉS MULTJA

Írta:

GESZTI LAJOS

gimnáziumi igazgató, a VKM. Oktatófilm Kirendeltség igazgatója.

A magyar játékfilm frontján sokan vannak, akik tudnak a magyar oktatófilmről, de bizonyosan szép számmal találhatók olyanok is, akik az egész oktatófilm ügyet bagatellnek tartják. Sokan nem is tudnak róla. Ez nem feltűnő és nem kell rajta csodálkozni, mert kevés változattal így van ez az egész világon. Természetes is, hiszen *ma még* egy jól sikerült játékfilmmel egész kis vagyont lehet szerezni, viszont még senki sem hallott róla, hogy valaki az oktatófilmmel akár csak közepesen jó üzleti eredményt ért volna el. Ez a vélemény ingatag alapon áll, de a film-üzletek világában sohasem volt szokásban az *elvi* összefüggések keresése. Pedig az oktatófilmmel így kellene eljárni. Nem éppen azért, mert véletlenül oktató jellegű árúról van szó, mert bizonyos oktatófilmek élvonalán is van és lehetséges az új. jó üzlet. Ámde az oktatófilm ügyét *nem is ebből* a szemszögből kell nézni, noha a laboratóriumi munkát tekintve, már is igen jelentékeny tőke forgásáról van szó. De menjünk sorjában.

Tudvalévő, hogy a magyar közép- és középfokú iskolákban, azaz polgári, kereskedelmi, tanító- és óvónőképző, gazdasági középiskolákban és gimnáziumokban immár a *negyedik* esztendeje filmmel történik a tanítás. Ez azt jelenti, hogy az iskolában a *tanórák alatt* filmeket pergetnek le a tanulóknak. Ezt könnyelven úgy lehetne mondani, hogy: *mozi az iskolában*. A mozi minden tulajdonságával, azaz szépet, érdekeset és *hasznosat* filmen tanulják a tanulók. Régente *elmondta* a tanár, hogy mi a *Titus*-diadalíve, hogy milyen a *Forum Romanum*, ma is elmondja, de utána a kis iskolai mozigépet megindítja maga a tanár és egy pillanat alatt a mozivásznon a *valóságot* hűen utánczó film mutatja be a *régi Róma* ma is látható emlékeit. Megszűnt a régi latin órák unalma, az *osztály* feszülten figyel, egy miukkanás nincs és amint 5—10 perc múltán lepergett a film és újra világos lesz — a régi Rómáról teljes világosságot gyújt a kis nebulók agyában. Utána mindenki *felelni* akar és ami a tanárnak a legörvendetesebb, valóban *jól* felelnek a villogó szemű gyermekek. Vagy pl. beszélünk a *rizs* és a *tea* termeléséről és világgazdasági jelentőségéről. Ott a film. Néhány perc alatt pereg is. Fürge maláj vagy

japáni leánykák, asszonyok, férfiak szemünk láttára szedik a tealeveleket, erjesztik, sodorják, csomagolják és indítják vasúton, hajón a vén Európa felé. Elöttünk szántják a mocsaras rizsföldet, ültetik a rizspalántákat, gondozzák, védik a rabló majomhad garázdálkodásától, végül aratják, cséplik és mindennapi kenyér helyett fogyasztják is. S így megy ez tovább, egyszer *kenyérsütés*, máskor az *oázis*, vagy az *erdélyi magyarság élete* és sorsa pereg a tanuló előtt. Egyszer a latin, máskor a földrajz- vagy fizikaórán, ismét máskor a *francia* vagy *német* órán pereg a film. Hogy volt ez lehetséges?

Nagy és hozzáértő munka árán, de aránylag kis pénzen. Ma 600 közép- és középfokú iskolánk van. Kereken 500 iskolában folyik a filmmel tanítás. Minden iskolának *saját* vetítőgépe van. Nagy és népes iskoláknak *kettő* is. Minden iskola tanári karának több tagja kitűnő filmoperatőr. Sőt több olyan iskola van, ahol *minden* tanár érti a vetítés mesterségét. Természetes, hogy az iskoláknak vetítévásznak, elsötétítő berendezésük, vetítőasztaluk és tűzrendészeti engedélyük is van. Tip-top minden. Film is van. Még nem elegendő ugyan, de a kezdethez mérten sok. E pillanatban 190 *állami* iskolai oktatófilm van, persze mindegyik több, de mindegyik legalább 10 db. kópiával szerepel. Az összes kópiák száma kereken 3200 darab; ebből könnyen kiszámítható, hogy a kópiák száma filmenként több mint 10 db. Vannak filmjeink, amelyeknek kópiái száma a *negyven* felé jár. A kópiák számát az iskolai szükséglet szabja meg. Mindegyik iskola levelezőlapon kéri a szükséges oktatófilmet. A VKM. Oktatófilm Kirendeltség naponként 160—200 db. oktatófilmet küld szét az ország minden tájára. A budapesti iskoláknak hetenként egyszer házhoz szállítjuk a filmeket. Egy hét múltán a kívánt ujjakkal cseréljük ki. A múlt tanévben (1937—38) kereken 21.000 filmegység pergett az iskolákban. Ez a szám évenként nő, azaz a filmmel tanítás mind kedvesebb és hasznosabb, mert különben a pedagógusközvélemény nem emelné a filmigénylések számát.

Budapest Székesfőváros a *saját* iskoláit maga látja el filmekkel. Saját filmüzeme van. Ez is rendelkezik közel 160 darabbal és főleg Budapest Székesfőváros iskoláinak igényeit elégíti ki, mert nyilvánvaló, hogy egy világváros tanulóinak igénye más, mint a vidék és az egész ország területén szétszórt közép- és középfokú iskoláké. Ha már most kicsit elmélkedünk ezeken a tényeken, ak-

kor nyilvánvaló, hogy itt üzleti szempontból is nagy dolgokról van szó, főleg ha kiemeljük, hogy ez az oktatófilmügy természeténél fogva minden porcikájában anyagi és szellemi tekintetben *törzsökösen magyar* vállalkozás.

Ma már megvan. Ötszáznál több gép adja le a filmeket az iskolákban és ez a gép is magyar munka. Pedig ennek is sok tamaskodás állta útját. A *Mozi és Film* 1935. február 13-iki számában az egész oktatófilmügy tervezetéről szinte bántó kicsinyléssel és fölényességgel írt. *Hivatalos bölcsesség* címen mindent rossznak, elkésettnek, maradinak bélyegzett. Ennek ellenére ma igenis van magyar oktatófilmgyártás, van magyar vetítőgép és van magyar filmmel tanítás és nem is akármilyen. Olyan, hogy *hasonlót* csak egyetlen egy államban lehet találni. t. i. *Németországban*, de az sem jár *előttünk*. Más államok ellenben írgykedve, de mindig a legnagyobb elismeréssel szólnak a mi eredményeinkről (Anglia, Franciaország) és van, amely a kis, csonkított szegény magyar hazánk filmmel tanító rendszerét *mintául* választotta és *használja* (Belgium, Itália).

Dicsékvés ez? Nem, a legtisztább valóság a tájékoztatlanok tájékoztatására. Igaz, hogy filmmel tanításnak már *multja* van nálunk. Hiszen amióta film van, mindig megvolt az óhaj és a vágy arra, hogy a film valóságot megjelenítő értékét a tanításban hasznosítsuk. Erre indult el, talán legelsőként a világos, Budapest Székesfőváros *Pedagógiai Filmgyára*. A világháború okozta, hogy nem válhatott világhírű intézménnyé. Jog- és szellemi utóda a mai *M. F. I.*

Amint a világháború után a nyomában járó nyomorúság egy csöppet enyhült, a filmmel tanítás ügye is újra éledt. Megint csak Magyarországon volt az első, amely elrendelte a *kötelező* iskolai filmmel tanítást. Nyolc évig tartott ez 1925-től kezdődően. Nem volt ideális megoldás, mert tömegtanítás volt és nyilvános mozikban havonta egyszer, szeptember és június kivételével. De nyolc évig mégis csak élt. Ez volt a VKM. és *Magyar-Holland Rt. filmkorszaka*. Nem lehetett jobb, mert még nem volt meg a 16 mm-es gép, a film-szalag tűzveszélyes volt és oktatófilm nem létezett. Az iskolai filmes berendezés oly veszélyes és emiatt oly drága volt, hogy még a háború győztes államai (U. S. A.) se merték elkezdni. S aztán jött a filmmel tanítás *harmadik korszaka: a mai*. Tudjuk, hogy ez sem az *utolsó* és végleges megoldás. Sok itt még a végezni való és a fejlődésnek hosszú útja van előttünk, még akkor is, ha a *hangos- és színesfilm* problémáját itt és most el nem sorolható okoknál

Premier Plan

MIHÁLYFI BÉLA

A grand seigneur előkelősége, fölény, szuggesztivitása nemesak külsejéből árad, de talán még fokozottabb mértékben akkor is, amikor a szavát hallatja. És ez az utóbbi nem csupán betanult színpadi és filmszerepeire vonatkozik, hanem azokra a helyzetekre is, amikor rögtönözni kell az élet színpadán, történnek az kávéházi márványasztal, vagy a hivatalos zöld asztal előtt. Az emberek legtöbbször egyszerűen belép valahová. Ő megjelenik valahol. És neki ez áll jól. Ha szerényebb lenne, hiba esne egyéni stílusán. Személyi varázsa olyan erős, hogy ha az ember sokáig tartózkodik vele együtt, akaratlanul felveszi az ő sajátosságait, de legyőzve búcsúzik tőle. Ami szabad Mihályfinak, nem szabad másnak. Ami természetes tőle, természetellenes másától. A nemes, úri és férfias külsőségek boidog birtokosa, aki minden harcából ezekkel az erényfegyverekkel kerül ki győzedelmesen.

fogva nem tartjuk iskolai szempontból sem fontosnak, sem sürgősnek.

Amit az oktatófilmüggyel kapcsolatban a filmszakma felé is fontosnak és emlékeztetőre véssendőnek tartunk, az az, hogy az oktatófilm létének a játékfilmszakma is hálaival tartozik. Miben? Az oktatófilm tette lehetővé, hogy a magyar ipar kitermelhette a 16 mm-es vetítógépet, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium vállalta a 16 mm-es magyar gép minden kockázatát. A szakma nem hitte, hogy itthon is lehet leadógépet készíteni. A gép itt van és három évi tapasztalat szerint jó. E nélkül nem lehetett volna a kis vidéki helységek mozijait megcsinálni. És itt még csak az ABC „A” betűjénél tartunk. Az állami filmoktatás tette lehetővé a 16 mm-es kópiák nagytömegű gyártását. Az a párszáz ezer méter, ami évenként készül és amelynek méterszáma szinte óránként növekszik, a laboratóriumok e munkára berendezését tette lehetővé s talán ami ennél is fontosabb, egy

olyan keskenyfilm munkásgárda kiképzését vezette be és valósította meg, amely — ha gondosan dolgozik — nagyon megközelíti minőség-teljesítményben a sokkal jobb technikai felszerelésű és régebben dolgozó külföldit.

Nagymérvű oktatófilmgyártás is folyik, hiszen évenként 60—100 új film is készül a VKM. és a Székesfőváros céljaira. S nunc venio ad fortissimum, a munka koronájához, az iskolai film nem riasztja vissza a magyar ifjúságot a mozitól. Sőt! De mégis egy különbséggel, hogy az a fiatalság, az a középosztály, amely már az iskolában filmmel tanult, mindenesetre nagyobb igényekkel várja és nézi a játékfilmeket is, mint az eddigi közönség. Nem igaz, hogy a közönséget csak a szerelmi bonyodalmak és a jobb-rosszabb helyzetkomikumú játékfilm érdekli. Művészbibbent, tartalmasabbat és ami a legfőbb, magyarabbat vár majd játékfilmekben is a felnövekedett magyar közönség is.

KINOTECHNIKAI TÁRSASÁG

SZERKESZTI:
POZSONYI GÁBOR DR.

KÖZGYÜLES. A Magyar Kinoteknikai Társaság e hó 20-án, hétfőn délután 1/27 órakor tartotta meg idei (VI.) rendes közgyűlését a Kir. József Műegyetem Mezőgazdasági Géptani Tanszékének előadótermében. A közgyűlés dr. Szabó Gusztáv műegyetemi ny. r. tanár elnökletével folyt le. Az elnöki megnyitó, titkári, pénztárosi jelentés után a zárszámadás előterjesztése következett, majd a számvizsgáló bizottság jelentése és előterjesztése a felmentvény megadására. A közgyűlés legkiemelkedőbb tárgya a tisztikar és választmány 1939. és 1940. évekre, illetve a számvizsgáló bizottság 1939. évre szóló választása volt, amelynek eredménye a következő:

Elnök: Szabó Gusztáv dr., **Társelnökök:** Bingert János dr., Castiglione Henrik, Neuhold Kornél, Taubinger Zoltán dr. **Al-elnök:** Kauser János. **Titkár:** Pulvári Károly. **Pénztáros:** Pozsonyi Gábor dr.

BORS-BANKETT

A felejthetetlen Bors István-premier után, szerdán éjjel az Uránia Színház-ból egy kis művész-társaság verődött össze, hogy megünnepelje a legújabb magyar filmsikert. A társaság a Kárpátia-étterembe vonult, hogy villámszerű gyorsasággal egy intimes, de annál hangulatosabb bankettet rendezzen. A Bors-banketten, ahogy a résztvevők elkeresztelték a rögtönzött összejövetelt, a következők vettek részt: Bánky Viktor és felesége; Keéry Panni, Bihary József, dr. Hosszú Zoltán és felesége; Eszenyi Olga, Hunyady Sándor, Kassay Elemér, Kertész István, dr. Létay Ferenc, Lohr Fe-

Ügyész: v. Gallay Béla dr. **Ellenőr:** Pöschl Imre. **Választmány:** Icsy Rezső, Kovács Gusztáv, Lohr Ferenc, Magyar Endre, Ritchen Gyula, Selényi Pál dr., Zakariás János. **Póttagok:** Katz Miklós, Simonyi Vilmos. **Számvizsgáló bizottság:** Bakonyi Kálmán, Geszti Lajos, Kovácsnay László. **Póttag:** Hamza Pál.

Az 1939. évi költségvetés tárgyalása, a folyóügyek és indítványok után Pozsonyi Gábor dr., székesfővárosi mérnök ismertette a vetítévászon megvilágítására vonatkozó szabványosítási törekvéseket. Az érdekes előadáshoz, amelyet rövidesen közlünk, számosan hozzászóltak.

CIMVÁLTOZÁS. A Magyar Kinoteknikai Társaság új címe: Budapest, IX., Könyves Kálmán-körút 15. (Magyar Film Iroda.)

renc, Mihályfi Béla, Patkós György, Páger Antal és felesége; Komár Juliska, Pulvári Károly és felesége; Rennard Béla, Simon Marcsa, Tamássy József és Tasnády Árpád. A társaság csak a hajnali órákban oszlott szét.

LENI RIEFENSTAHL,

a világhírű berlini Olimpiasz film rendezője, aki európai körútja során több fővárosban tartott előadást a filmről, a napokban Bukarestből jövet, átutazott Budapesten. Leni Riefensthal Budapestről egyenesen Berlinbe utazott.

TECHNIKA SZERKESZTI: LOHR FERENC

MEGOLDOTTÁK

A PLASZTIKUS HANGKÖZVETITÉST

Irta:

LOHR FERENC,

okl. gépészmérnök,

a Hunnia Filmgyár hangmérnöke.

Warncke mérnök, a berlini Luxor palotában a német kinotechnikai társaság előtt 1938 októberében bemutatta a sztereofónikus filmet, amely a szaklapok szerint a hangközvetítés szenzációját jelenti. Plasztikusnak, sztereofónikusnak mondjuk a térszerűen ható hangot. Ennek az új fogalomnak magyarázatához szükséges, hogy előbb a hangnak más jellemzőiről is megemlékezzünk.

A hangfelvétel és -leadás eddigi problémái a hangmagasság, a hang-erősség (hangosság) és a hang színezete köré csoportosulnak.

A hangmagasság a rezgésszámtól függ. Nagyobb rezgésszámú hang magasabb érzetet vált ki, alacsonyabb rezgésszám mélyebb hangot. A rezgésszámok hű közvetítése még ma sem maradéknélküli, de már kielégítő. Az egészen mély hangokat (mépént 16—30 rezgésűeket) ma sem viszik át a közvetítő szerkezetek, a magasak átvitelénél (12.000—16.000) ugyancsak komoly technikai akadályok mutatkoznak. Ezek a rezgések azonban nem is lényegesek egy jó közvetítésnél, amit kitűnő zenészek állapítottak meg. Érdekes a hangtechnikusok egybehangzó véleménye, hogy a zenészek szűkítik a rezgéshatárokat — különösen a magasakat szeretik elvenni — és ezt a szűkebb átvitelt ítélik helyesnek. Ebből az volna a tanulság, hogy felesleges támogatni a rezgéshatárok bővítését célzó törekvéseket. Ez a látszólagos ellentmondás véleményem szerint csak addig élhet, amíg a hang többi jellemzőit is kielégítő módon közvetíthetjük.

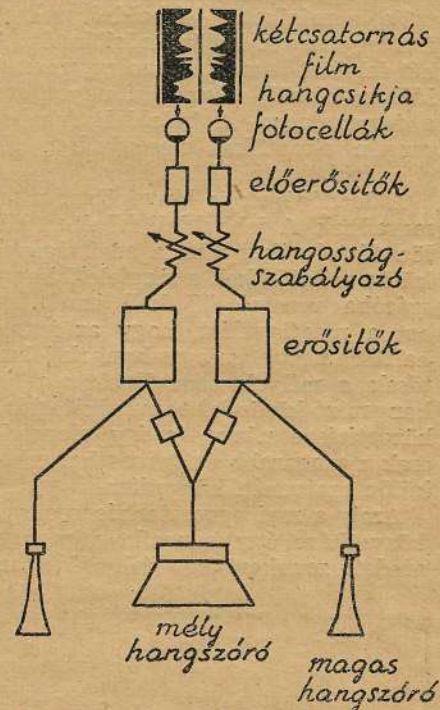
A hangosság kérdésének megoldása minden kívánságot kielégít. A hangosság ugyanis csupán az erősítő méretezésétől függ és megoldott probléma. Helyes a hangintenzitás, ha mind a beszéd, mind a zenei keverék azonos erősségű az eredetivel. Pl. egy zenei közvetítéskor a nagybögő ne legyen hangosabb a megfigyelés helyén, mint egy eredeti nagybögő. A színész beszéde vagy éneke ne legyen sem

halkabb, sem hangosabb, mint az illető eredeti beszéde vagy éneke a megfigyelés helyén. E szabály azonban csak megfelelő teljesítményű erősítőre alkalmazható, mert kisebb erősítőtől vagy hangszótól csak kisebb intenzitást követelhetünk, különben torzítások lépnek fel. Mind a megszokott, mind pedig az annál kisebb intenzitású hangkeverékekre érvényes szabály a közvetítésnél, hogy az eredeti hangkeverék megmaradjon a közvetítés folyamán, vagyis az egyes hangok erősségének a viszonya ne változzék, mert különben u. n. amplitudo torzítás lép fel. Pl. egy zenekari közvetítésnél a rézfúvók általában hangosabbak, mint a gitár vagy a fafúvók. Helytelen volna — hacsak erre külön indítók nincsen — a gitárt hangosabban közvetíteni, mert azonnal megéreznők, hogy valami nincsen rendben. Ha tehát volna egy erősítő, amely a gitár jellemző hangjait jobban erősítené, mint a rézfúvókét, úgy az ilyen erősítő helytelenül működne. Jó erősítő amplitudo-helyesen viszi át a zenei keveréket.

Harmadik lényege a hangnak a színezet. Színesnek mondunk valamely hangkeveréket, ha abban sok a felsőharmonikus, vagyis az eredeti hangok alaprezgéseinek többszöröse. Pl. legyen egy hangvilla rezgése 150 egy másodperc alatt. Ha az óktávhangvillát is megszólaltatjuk, 300 rezgésűt, úgy az eredeti hang színesebb lett. Minél jobb egy hangszer, annál több az alaphangok többszöröse. Valamely hang azáltal lesz színesebb, hogy megszólaltatjuk a kétszeresét, háromszorosát stb. Egy Stradivárius-hegedű hangja azért színesebb egy más hegedűjénél, mert 23 felsőharmonikusa kimutatható egy egyszerű hegedű 15 felhangjával szemben. A hangszín létezése és fülünknek a hangszín iránti különös érzékenysége teszi lehetővé, hogy az egyes emberek hangját megkülönböztethetjük. A hangoknak mindezen tulajdonságát kellőképpen kifejezésre juttatták már az eddigi leadóberendezések. Hogy a plasztikus hangleadás mégis szenzációs újításnak mondható, azt annak tulajdoníthatjuk, hogy az eddigi berendezések

nem alkalmasak a hang térszerű közvetítésére.

A plasztikus hallás elmélete a kétfülű hallásból indul ki. (Binaurális hallás.) Egy fül csak távolságot ítélt meg, két fül a hangforrás irányát is megállapíthatja. Miként a két szemű látás sztereoszkopikus, plasztikus képet ad, úgy a binaurális hallás sztereofónikus hallást biztosít.

A térhatású hangleadóberendezés vázlatja.

Ebből az elméleti megállapításból kiindulva a következő sikerült kísérletet végezték: 2 mikrofont helyeztek el a fül távolságában (21 cm). A jobb oldali mikrofon hangját fejhallgatóval a jobb fülbe, a bal mikrofont a bal fülbe vezették. A hatás meglepő volt. Behunytt szemmel azonnal meg lehetett állapítani, hogy ki beszélt jobboldalról, ki balról. Ehhez a berendezéshez két erősítő szükséges és ez lényeges követelmény a plasztikus közvetítéshez. (Two channel system, Zwei Kanal Verfahren.)

A mozgóképszínházakba való bevezetés gyakorlatában kitűnt, hogy fejhallgató nem lehet alkalmazni, mert ez az eljárás, — egyéb technikai nehézségek mellett — elidegenítené a közönséget a filmtől. Más nehézségek mellett a pszichológiai körülmény is akadályozná a film élvezetét, hogy a fülhallgató elszigetelné az egyeseket, a közönségnek az egyesekre való hatása megszűnnék.

Kéthangszórós átvitelt lehetetlennek ítélték, mert a jobboldalon elhelyezett hangszórók a balfülbe is beleszólnak. Egyes mérész kísérletezők mégis megpróbálták a kéthangszórós közvetítést, ami teljes siker-

rel járt. Kiderült ugyanis, hogy nem szükséges a két hangszórónak fül szerinti különválasztása, mert a kétcsatornás felvétel lényege a két felvételen van, amely egyidőben készül.

A kétcsatornás rendszer gyakorlati kivitele most már úgy történik, hogy egymás mellé két felvételt készítünk. Egyiket a baloldalon elhelyezett mikrofon egy külön erősítőn át szolgáltatja, a másikat a jobboldali mikrofon ugyancsak külön erősítőn át. A két felvétel természetesen ugyanazon időben készül, célszerűen ugyanarra a filmszalagra. A baloldali felvétel csupán akusztikai viszonyaiban tér el a jobboldaliétól.

A leadógépek is lényegében megmaradnak. A jobboldali felvételt külön fényérzékeny cella segítségével, külön erősítőn kell a megfelelő hangszóróba vezetni. Ki kell emelnünk azt a megfigyelést, hogy az irányhallásra nézve a magas hangok jelentősek, a mélyek nem. Tehát a mély hangszóró közös lehet mindkét oldali közvetítésre nézve és így elegendő csak a magasabb és magas hangokat külön csatornán közvetíteni.

Amíg a mai egycsatornás rendszer közvetítése úgy hangzik, mintha az eredeti zenekart egy fal választaná

el a hallgatóságtól és azon csupán egy keskeny rést hagynak, addig a második hangszórócsoport bekapcsolása olyan tökéletes hatást ad, mintha ezt a falat széthúzták volna és maga a zenekar szólna a filmről.

Megpróbálták fokozni a sztereofonikus hatást azzal a kísérlettel, hogy még több mikrofont használtak, az egyes mikrofonokhoz tartozó felvételeket egymás mellé másolták és az egyes felvételeket sorrend szerint más-más hangszóróba vezették. Kiderült azonban, hogy amíg az egy- és kétcsatornás rendszer között lényeges a különbség, addig a többszörös felvételek már nem jelentenek különös előnyt és így keveset javítanak a közvetítésen.

Érdekes megfigyelés az is, hogy a hallgatónak nem szükséges a színházban két hangszóró közé ülnie, mert bárhová ül is, függetlenül attól, hogy a jobb vagy a bal hangszóró szöve inkább az ő irányában, a hallgató mindenképpen plasztikusnak hallja a közvetítést.

Őszintén kívánjuk ezeketán, hogy a sztereofonikus hangközvetítés mielőbb elterjedjen az egész világon és így a film kultúr színvonalának emeléséhez járuljon.

OKTATÓFILM

1938 TERMELÉSE SZÁMOKBAN.

A V. K. M. Oktatófilm Kirendeltség vezetése mellett az állami iskolák részére 1938-ban 50 új film készült. Ezeket részben új felvételekből, részben külföldről vásárolt anyagok átdolgozásából állították össze és illesztették a filmmel történő oktatás tantervébe. Az 50 új filmmel az állami iskolák filmtára 190 filmre emelkedett és ezek a filmek 3100 másolatban kerültek bemutatásra az iskolákban. 1938. végén 440 állami iskolában volt rendszeres filmoktatás.

A fővárosi Oktatófilm Bizottság irányításával az elmúlt évben szintén 50 film készült, melyeket részben új felvételekből, részben a Pedagógiai Filmgyár régi anyagából, részben bel- és külföldi vásárolt és cserélt képekből állítottak össze. Az új filmekkel a fővárosi filmtára 154-re növekedett és ezek a filmek 860 kópiával 114 fővárosi iskolában kerültek rendszeres vetítésre.

REFLEKTOR-FILM

ez évben is vezet!

Következő megjelenéseink:

SZELHAMOSNŐ VOLTAM

EDWIGE FEULLIÈRE ÉS JEAN MURAT

KÜLVÁROSI SZÁLLODA

ANNABELLA ÉS JOUVET

HIREK

A KAMARA OPERATŐR TAGJAI

február 1-én tartották első társasvacsorával egybekötött baráti összejövetelüket. Somkuti István üdvözölte kartársait és örömeinek adott kifejezést, hogy hosszú évtizedek után sikerült végre az operatőröket egy baráti gárdába tömöríteni. Majd egy nemzetiszínű, Magyar Filmoperatőrök Társasága felírású zászlóval lepte meg kartársait, kifejtve a megértésen alapuló baráti együttműködés fontosságát. A társaság célja a magyar színek szellemében való munkálkodás a magyar filmek művészi fejlődéséért, a jövő generáció szakember neveléséért, hogy a magyar filmoperatőrök régi hírnevüket a jövőben is megőrizhessék. Az általános tetszést arató beszédet meleg szeretettel fogadták és egyhangú határozat értelmében a zászló egy évig tartó megőrzésével s a gazdai tisztség betöltésével Megyer Tibor kartársat bízták meg. A kedélyes hangulatban végetért összejövetel mindenkit meggyőzött ezeknek a most már rendszeresített találkozóknak jelentőségéről, amelyek a harmonikus együttműködést lesznek hivatva biztosítani. A filmoperatőrök társasága minden hónap első szerdáján tartja összejövetelét, tehát a legközelebbi találkozót március 1-én este 8 órakor a Csákovádi étterem (József utca 26.) külön helyiségében tartja meg, melyre az érdekeltek megjelenését ez úton is kéri a vezetőség.

A MAGYAR FILMOTTHON

e hó 25-én, szombaton, ismét jólsikerült estélyt rendezett Eötvös-utcai helyiségeiben tombolával egybekötve.

OKTATÓFILM BEMUTATÓ.

Február 23-án, csütörtökön az Uránia Színházban meghívott közönség előtt a székesfővárosi iskolákban rendszeresített filmoktatással kapcsolatban néhány oktatófilmet vetítettek le. Felkay Ferenc dr. tanügyi tanácsnok bevezető szavai után bemutatásra kerültek a Horthy Miklós fővezér és a nemzeti hadsereg bevonulása Budapestre, Színes film az Eucharisztikus Kongresszusról, Rádióleadás, Budapest hegyei, Tanuljunk meg babanyelven és Hortobágy című oktatófilmek. Az előadáson megjelent Szendy Károly dr. polgármesterrel az élen a főváros vezetősége és számos előkelőség. Az oktató filmeket a felnőtt közönség osztatlan tetszéssel fogadta.

KESKENYFILM

KESKENY HANGOS MOZIK...

Múlt számunkban már rámutattunk a hangos keskenyfilm gazdasági és technikai előnyeire. Jelen sorainkban arra a kérdésre világítunk rá, hogy mindennek ellenére miért nem talált évekig otthonra Magyarországon a hangos keskeny mozi.

Egyes külföldi államokban már évek óta igen elterjedt a hangos keskeny vetítés. Első helyen Franciaország áll, ahol a szakkörök 4000-ra mondják a keskeny mozgókat számát, amelyből 2700 hangos, a többi némán vetít. Javarészüket vidéken dolgozik, de akad Párisban is keskeny mozi. Jellemző a forgalomra, hogy évente átlag 450—500 műsorral, műsoronként 40—60 kópiával látják el a keskeny mozgókat szükségletét s hetenként általában 4000—4500 keskenyfilm-szállítmányt hord szét a francia posta.

Bár a kérdés fontosságát egyesek nálunk is hamarosan felismerték, mégis négy-öt évig tartott, míg a vidék keskeny mozi-ellátása megindulhatott. Ennek az a magyarázata, hogy itt tökeszegény helységekről és kisegisztenciákról volt szó és így a kérdés alapos tanulmányozása feltétlenül szükségesnek látszott, mielőtt bárki is megkísérelte volna a keskeny mozgó felállítását.

Film és mozi szempontjából a Magyar Film Iroda, leadógép kérdésében pedig a Telefongyár Rt. folytatott többéves előkészítő munkát, hogy az ügy kulturális, mint ipari és gazdasági szempontból egyaránt jelentős kérdésben a leghelyesebb megoldást sikerüljön megtalálni. A teljesen ismeretlen terepen azt a járható utat kellett felfedezni, amelyen a cél a legbiztosabban és legjobban elérhető.

Mindenekelőtt statisztika készült, amely 600 olyan helységet tüntetett fel az országban, ahol villanyáram van, de normál mozi nem működött ideig.

Előre azonban nem lehetett tudni, hogy a vidék miképpen fogadja a keskeny hangos mozi gondolatát és az engedélyesek milyen bevételi lehetőségekre számíthatnak. Ezt csak próba-előadások útján lehetett megállapítani. Azok a kisemberek, akik mint engedélyesek számba jöhettek, természetesen nem vállalhatták a kísérletekkel járó kockázatot. Ezért a belügyminisztérium engedélyével a Magyar Film Iroda vállalkozott arra, hogy az engedélyezett 35 községben kísérleti előadásokat tart 1937. október, november és december hónapokban. Minthogy a Magyar Film Iroda csak az ügy érdekében vállalkozott a felderítésre és tovább nem kívánt

keskenyfilm forgalmazással foglalkozni, már a próbautat is a sikeres eredmény esetére felállítandó Palatinus filmterjesztő vállalat közreműködésével végezte a belügyminisztérium felé elszámolási és az esetleges anyagi jövedelem jótékony célra való fordításának kötelezettségével.

Mint ismeretes, a kísérleti előadások erkölcsi és anyagi eredményei alapján a belügyminisztérium úgy döntött, hogy arra érdemes jelentkezéseknek kiad keskeny mozi engedélyeket olyan helységeken, ahol villany-áramszolgáltatás van, de mozi eddig nem működött. Ezzel kapcsolatban megjelentek a kérdést szabályozó keskenyfilm-rendeletke is.

A létesítendő keskeny mozgó műsorellátására a Palatinus filmterjesztő vállalat vállalkozott. Egy év után, ma már 53 keskeny mozi játszik rendszeresen az országban és 34 újabb kérvény várja elintézését a minisztériumban. Úgy tudjuk, hogy ezenfelül 22 újabb jelentkező kérte vidéki hatóságoknál keskeny mozi iránti kérvényük továbbítását a belügyminisztérium illetékes osztályához.

Tekintettel arra, hogy a keskeny mozi műsóra minden esetben híradókból, kultúrfilm-ből és magyar játékfilmből tevődik össze, melyet e célra külön cenzurabizottság vizsgál felül, a keskenyfilm kétségtelenül értékes kultúrmissziót tölt be a magyar vidéken — azon felül, hogy új megélhetési forrást teremt az engedélyesnek és esetleges alkalmazottainak számára. Ezért kívánatos, hogy minél nagyobb számban létesüljenek keskeny mozgó a magyar vidéken.

A kifejtett szervezési munka eredményeképpen több mint 50 új jelentkező várja sorsának elintézését. Ezzel a számmal 100 fölé emelkedne a hangos keskeny mozi tábora, ami már tekintélyes új területet jelentene a magyar filmkultúrának és kereskedelemnek. Reméljük, hogy az illetékes hatóságok az ügy fontosságának tudatában mindent el fognak követni, hogy az engedélyesek mielőbb eljuthassanak a keskeny mozi megnyitására váró kisemberek kezéhez.

A MAGYAR FILM érdeklődött a belügyminisztérium illetékes osztályán a keskeny engedélyesek sorsa felől. Megnyugtatóan közölhetjük, hogy az illetékesek a kérdés fontosságának teljes ismeretében arra töreksenek, hogy az engedélyesek idejében megjelenjenek, különös tekintettel arra, hogy a vidéki mozi szezonhoz van kötve. Eppen ezért mindent elkövetnek, hogy módot találjanak arra, hogy az engedélyesek kiadásánál bizonyos eljárásbeli könnyítésekkel gyorsítsák az ügymenetet.

MÜTEREM

SZERKESZTI:
BINGERT JÁNOS DR.

„A TÖRVÉNY NEVÉBEN” CIMEN KÉSZÜL AZ ELSŐ MAGYAR BÜNYÜGI FILM.

A mai izgalmas és száguldó tempójú életben valahogy különös érdeklődéssel várja a nagyközönség is az izgalmas meséjű bűnügyi filmeket. A magyar filmgyártás eddig nem nyult hozzá ehhez a gondolatkörhöz. Úgy halljuk, hogy a Gvarmat-utca környékén most készítik elő *A törvény nevében* címen az első magyar bűnügyi filmet. Érdekes, izgalommal teli mese, nagyszerű emberábrázolás, hallatlanul gyors tempó fogja jellemezni ezt a filmet. Belső és külső történések gyors egymásutánja, fűtött izgalom, szaggatott mondatok, megfeszülő arcok, kemény vagy rémült pillantások adják az első magyar bűnügyi film képeit. Maga Kiss Ferenc vezeti a tárgyalásokat. Az ő nagy emberábrázoló készsége és igazi művészi ereje érezte meg legelőbb, hogy mit lehetne adni újszerűt, érdekeset és a mai embernek valót egy jó magyar bűnügyi filmben. Részletekről még nem tudunk beszámolni, de talán legközelebb már többet tudunk a készülő filmről.

FORGATJÁK AZ „ARANYSÁRKÁNY”-T.

A Hunnia műtermében hangulatos és jókedvű élet folyik. *Felkay* Ferenc forgatókönyve alapján *Pünkösti* Andor rendezi az *Aranysárkány* felvételeit. *Muráti* Lili és *Lantos* Ica temperamentuma, *Rajnay* Gábor közvetlen humora, *Tapolczay* és *Maklár* Zoltán hangulatos bohóságai fűszerezik a munkát. *Ladornerszky* Margit, *Perényi* László és *Földényi* László, a film többi főszereplője szívesen kér magának részt ebből a hangulatból. A film eltér a mondacsinált mesék sablonjától, mert embereket ad akkor is, amikor az óbudai kis udvar szerény lakóit viszi filmre és akkor is, amikor a gazdag familia rózsadombi palotájában vagy annak

kertjében mutatja be az élet napos oldalán élő, jómódú család tagjait. Emberek jelennek meg a maguk kicsi és nagy gondjaival, apró és mindent betöltő örömeikkel. Kontrasztok, amelyek szembenállnak egymással, de végeredményben egy harmonikus képet, az igaz ember képét adják. Ritka szeretettel és szívvel dolgozik a film minden munkatársa. Szorongva várja esténként mindenki a vetítést, hogy képen is igazolva láthassa az előző nap sok szívvel készült munkájának eredményét.

SEMMEIWEIS FILMEN.

Nívós és kultúrális szempontból is értékes munkáját a *Mester-Film* a jövő esztendőben is folytatni akarja. Erre azonban már erősen folynak az előkészületek. Nem lesz érdektelen, ha már most közöljük olvasóinkkal és a filmszakmával, hogy a vállalkozás, ahogy az elmúlt esztendőben új stílust hozott, úgy a jövő esztendőre is újszerű, érdekes mondani- valókat készít elő. Néhány nappal ezelőtt készült el *Semmelweisről*, a világhírű magyar tudósról készülő film szövegkönyve. Érdekes, izgalmas és mindenki lelkéhez közelálló téma, hiszen bizonyára van valami oka annak, hogy ma *Semmelweist* világszerte csak az *anyak megmentője* jelzővel díszítik. Az emberiség hálája és a magyarság különös ragaszkodása övezi emlékét annak a tudósnak, aki a maga változatos és végig magasán tragikus életével hozzájárult az emberiség legnagyobb titkáinak: a szülésnek veszélytelen levezetéséhez. A gyermekágyi láz és a szülőanyák szörnyű halandóságának kutatója és ennek a kutatási munkának izgalmas részletei elevenednek majd meg a filmen és adják igazi tartalmát a tudós életének. Azt hisszük, hogy a világpiacon talán csak a *remek Pasteur-film* hasonlítható össze ezzel az előkészületben lévő magyar filmmel. Kétségtelenül újabb lépés ez a magyar film fejlődési vonalán.

A RÁDIÓ ÉHETI FILMKÖZVETITÉSEI

Örömmel látjuk, hogy a magyar rádió mind gyakrabban ad filmszerű közvetítéseket, amelyek a közönség legszélesebb körében számíthatnak érdeklődésre. Az elmúlt héten, 21-én, 6 órakor Budapest I. hullámhosszán a *Nanon* című Ufa-filmből hallottuk Erna Sack énekszámait. Február 24-én 5 órakor pedig *Otótai-tea* *Williy Fritschnel* címen hangzott el érdekes hangfelvétel a Gellért-szállóból. Reméljük, hogy a magyar rádió a jövőben is állandóan fog gondoskodni arról, hogy a mozikközönség, amelynek száma az országban milliókra rúg, legalább hetenként egyszer, ha csak öt-tíz percig, filmvonatkozású közvetítéseket is élvezhessenek.

HIRADOK

MAGYAR VILÁGHÍRADO

783. sz.

M. F. I.

1. Falusi légoltalmi bemutató Kistarcsán (MFI, Zsabka-Nagy).
2. Múkorcsolyázó világbajnokság Budapesten (MFI, Zsabka-Nagy).
3. Teleki Pál gróf kormánya eskütétel után (MFI, Megyer).
4. Spanyol nemzeti lobogó a francia határon (Pathé).
5. A „Bismarck” német hadihajó vízrebocsátása (Ufa).
6. Világbajnoki siversenyek Zakopaneban (PAT).
7. 72 utast szállító amerikai repülőóriás (Ufa).
8. A német filmkamara báija a becsi Burgban (Selenophon).
9. Bobsleigh világbajnoki verseny St. Moritzban (Fridli).

PARAMOUNT VILÁGHÍRADO

1939/8.

1. Gyűjtőtábor 72.000 spanyol menekült részére Argeles-Sur Mer-ben.
2. Téli ünnepély Madison Square-ban.
3. Páris fodrázművészek termékeit.
4. A „Bismarck” vízrebocsátása Hamburgban.
5. Evezős élet Kaliforniában.
6. Floridai nyári divat.
7. Párizs-Prága labdarúgómérkőzése.
8. Francia hadgyakorlatok az Alpesebben.
9. Viktor Emánuel herceg második születésnapjának ünneplése.
10. Angol tengeri katonai repülőik kiképzése.
11. Alaskai kutyaszánverseny.
12. Bobverseny St. Moritzban.
13. Hóvihar az Egyesült Államokban.

FOX HANGOS HÍRADO

XIII. évf. 9. sz.

1. Az olasz királyi pár XI. Pius pápa gyászmiséjén.
2. Árvíz az Ohio-völgyben.
3. „A Bismarck” nevű német hadihajó vízrebocsátása.
4. Az argentinai hadsereg tisztjelöltjei.
5. A nemzetközi autókiállítás Berlinben.
6. Népünnep a Rivierán: A citrom napja.
7. Karneval herceg fényes uralma Münchenben.
8. Kihajózás Californiában.
9. Téli hadgyakorlat egyik amerikai erődben.
10. Az 1939. évi sívilágbajnokságok Zakopaneban.

ÚJ FILMIEK

SZERKESZTI: RENNARD BÉLA

A „Szebasztopol” páncélos

Dráma az orosz ellenforradalomból.

Írta: Karl Anton, Felix v. Eckhardt, Artur Pohl.

Rendezte: Karl Anton.

Zene: Peter Kreuder, Friedrich Schröder

Szereplők: Camilla Horn, Theodor Loos, Fritz Kampers, Werner Hinz.

Magyar szöveg: Pacséry László.

Gyártotta: Tobis, 1938.

Beszél: németül.

Hossza: 3012 m.

Cenzura: aluli.

Kölcsönző: Tobis.

Bemutatta: Corso, február 9.

1937 . . . Szebasztopol kormányzójainak szikratávirón jelentik, hogy a cári flotta büszkesége, a hadikikötőről elnevezett páncélos cirkáló hazatért. A jó hírnék Manja, a kormányzó leánya örül a legjobban, mert a hajó tisztikarában szolgál szerelmese, Volgoff gróf. De nemcsak Manja várta türelmetlenül a „Szebasztopolt”. Boris, a kormányzó komornyikja is készül a hajó fogadtatására. A komornyik titokban a bolsevistákkal szövetséget kötött és a vörösök tervét szöttek, hogy a páncélos cirkáló legénységének segítségével határukba kerítsék a hajót és az egész várost. Boris szerelmes gazdájának leányára, Manjára és ez a reménytelen szerelmese csak fokozza gyűlöletét az úri osztály ellen. A „Szebasztopol” befut és a tisztikar este a hajó fedélzetén nagy ünnepséget rendez, amelyre a kormányzó és családját is meghívják. A fényes vendégsereg egybegyűl, a kormányzó a cárra emeli poharát, de nem tudja elmondani a köszöntőt, szavát elnyomja a hajókürt éles sívítása. Ez a jel a lázadásra. Szuronyos matrózok rohanják meg a vendégeket és a tisztikart és vérbe fojtják az ünnepséget. Ugyanekkor Szebasztopol utcáit is elárasztják a forradalmárok és hatalmukba kerítik a várost. Volgoff gróf hűséges tisztiszolgája, Iván, a páncélosról egy matrózkorcsmába viszi Manját és az elalélt kormányzót, akit egy lázadó matróz fejbesújtott. Szinajda, a tulajdonosnője, szerelmes Ivánba és ezért hajlandó arra, hogy a kormányzót és leányát a zegzugos, ócska fogadóban elrejtse. Halálos rettegésben él itt Manja beteg édesapjával, akinek sérülése elhomályosította emlékezetét és nem tudta, hogy Szebasztopol a vörösök kezére került. Palotájában most Boris, a komornyik parancsol, aki élet-halál úra lett Szebasztopolban. A komornyik azonban nem felejtette el régi szerelmét, Manját és nem tud szívből örülni győzelmének, mert a kormányzó leánya nyomtalanul eltűnt és legügyesebb kopói sem tudják előkeríteni. Az ellenforradalmárok is szervezkednek és vesélyeztetik a vörösök rémuralmát. Ve-

zérük, Volgoff gróf, aki szintén megmenekült és titokban helyreállította az összeköttetést a „Szebasztopol” szikratávirójával, amelynél szabotáló mérnökök teljesítenek szolgálatot. A kormányzó háziorvosa szintén ellenforradalmár és lakásán titkos rádióállomást szerelt fel. Boris nem tudja kinyomozni, ki szervezi a szabotázst, mire Kievből titkos rendőrbiztosot küldenek a nyakára. Az örökösen mosolygó, de annál kegyetlenebb biztos nyakra-főre kivégezti az embereket és nem érzi biztonságban az életét. Fokozott buzgalommal keresi tehát az ellenforradalom ismeretlen vezérét, de Manját is, akit Volgoff gróf titokban meglátogatott. A véletlen nyomra vezetni Borist és a komornyik törbe csalja az ellenforradalmárokat. Volgoff gróf is hurokra kerül, de Iván hősiességével önfeláldozással megmenti gazdáját, aki a „Szebasztopolra” menekül, ahol a szabotáló mérnökök elrejtik. A vörösök nagy ünnepség keretében készülnek az ellenforradalmárok kivégzésére. A komornyik-népbiztos is karmaiba keríti Manját, de a vörös orgiába beleszólnak a „Szebasztopol” ágyúit, az ellenforradalmárok hatalmukba kerítették a páncélosot és Volgoff gróf kiment a bajtársait és Manját a vörös pokolból.

A bolsevizmus rémének elrettentő példája pereg le előttünk ezen a filmen. Az emberbőrbe bujt állat kegyetlen pusztítása vérfagyasztó realizmussal kel életre a rendező és a színészek játéka keretében. Döbbenetes dráma, amely fodorlatos mese keretében percről-percre izgalmasabban, félelmetesebben és dinamikusabban fejlődik, tetőpontra hág és nyer befejezést. És egy pillanatig sem érezzük azt, hogy a film propaganda céljal készült, mert a történetet, sajnos, történelmi valóság támasztja alá és mégis a legkövetesebb propaganda ez a film a bolsevizmus szörnyű réme ellen. A közönség régen kapott ennyi izgalmat, ennyi életet és ennyi elrettentést filmen, amely bár kimeríti a nézőt, de egy maradéktalanul hatásos filmdráma emlékével távozik és beszél róla ismerőseinek.

Tiszavirág

Írta: Zorn Mihály.

Filmre írták: Várady S. Sándor.

Forgatókönyv: Bibó Lajos.

Rendezte: Bolváry Géza.

Szereplők: Tolnay Klári, Lehotay Árpád, Ölvédy Zsóka, Juuhász József, Rózsaszegi Kálmán, Simó Margit, Greguss Zoltán, Kelemen Lajos, Bársony István, dr. Hosszú Zoltán, Simon Marcsa, Dajbukát Ilona, Gobby Hilda, Köpeczi-Boócz Lajos, Vendrey Ferenc, Szécsi Ferenc, Ujvári Lajos, Kőszegi Ferenc, Bántó Jenő.

Zene: Buday Dénes.

Versek: Babay József.

Fényképezte: Werner Brandes.

Hangmérnök: ifj. Rónai Gyula.

Díszlet: Sörös Imre.

Gyártási vezető: Hamza D. Ákos.

Hangrendszer: Tobis-Klang.

Beszél: magyarul.

Hossza: 2150 m.

Cenzura: aluli.

Készült: Hunnia, 1938.

Kölcsönző: Hunnia filmhelyező.

Bemutatta: Kamara, City, február 9., Atrium, február 10.

Pétert, az országút vándorát gyilkos merénylet éri a Tisza partján. Sándor, a halász találja meg, aki hazaviszi. Sándor felesége, Júlia odaadó ápolásának megvan az eredménye és Péter hamarosan felépül. Közben a halászok Pétert megkedvelték. Sándor egy vad cigánylányt szeret és éjszakáknak idején átlopózik hozzá. Egy ilyen este a cigánylány szeretője megöli őt Péter késével. Mindenki Pétert hiszi a gyilkosnak, mivel észrevették, hogy beleszeretett Julisba. Julis visszamegy fivéréhez a Hortobágyra. Péter felkeresi a cigánylányt, ott találkozik Sándor gyilkosával és vad harcban mindketten a Tiszába csnek. A cigánylegény belefűl és Pétert törött lábbal találja meg a parton. Péter, az országút vándora, törött lábbal, szomorúan él, vándorolni már nem tud, egy helyhez van kötve. Egy barátja révén álláshoz jut, a tisztai kompot kezeli. Julis, mikor megtudja, hogy Péter ártatlan, felkeresi és végre hosszú szenvedés után a két ember egymásra talál.

Bolváry Géza filmjének magyar verziója teljesen megüti azt a mértéket, amit a mindjobban fejlődő európai filmgyártás a filmművészeti meghatározásában mértékadónak tekint. Bolváry ebben az irányban kereseti, természetesen még kihangsúlyozottabb és mesterkéletlenebb magyarsággal a kibontakozások útját. A néha meszerien szép tájfelvételek keretében színészeink egytől-egyig mesteri munkát végeztek, úgy, hogy még a film egy-két helyen talán vonatott előadásmódját is szerencsésen áthidalták.

Nincs többé alvilág

(Slight Case of the Murder)

Amerikai paródia 9 felvonásban.

Szereplők: Edward G. Robinson, Jane Bryan, Allen Jenkins, Ruth Donnelly, Willar Parker.

Magyar szöveg: Pacséry László.

Gyártotta: Warner, 1938.

Beszél: angolul.

Hossza: 2269 m.

Cenzura: aluli.

Kölcsönző: Warner.

Bemutatta: Royal Apollo.

Nagy az öröm „száraz” Amerikában — eltörölték a szesztilalmat. Többé nem szorulnak a csempészek kotyvalékára, amit revolverrel sóztak rájuk a gengszterek. Remy Marco is az utóbbiakhoz tartozott, ő gyártotta a legrosszabb sört Amerikában s most boldogan készül a legális forgalomra. Szurtos, morcos embereit megberetváltatja, kiöltözteti. Az „aranyhab-sör” nem fogy, amióta a fogyasztók rendszer sört is kaphatnak s Marco a várt fel-

lendülés helyett a csőd szélére jut. Közel félmillióval tartozik egy banknak, a váltó lejár. A megszorult ember saratogai villájába hívja meg a bank megbízottjait abban a reményben, hogy ott majd csak ki-egyezik velük. Szerencsétlenségére kiszabadul a fegyházból régi halálos ellensége, Little Dutch. A bandita elrabolja a bookmakerek pénzzzállományát és mielőtt Marco megérkezne Saratogába, megszállja a nyaralót, hogy ott bevárja a sörgyárost és lelője őt. A banditák azonban összevesznek s az egyik lepuffantja a főnököt és három társát. Menekülni akar az elrabolt félmillióval, de ugyanekkor megérkezik a sörgyáros és a gonosztevő ott reked a villában. Elbúvik, a pénzes táskát pedig az ágy alá rejti. A négy lelőtt banditát megtalálják. Marco értesíteni akarja a rendőrséget, de emberei lebeszél-lik. Marco a város határában elrejtja a négy lelőtt gangstert. Mire visszajön, nagy ijedelmére rendőr várja a villában. De rövidesen kiderül, hogy a fiatalember Dick Whitewood, a gyáros leányának vőlegénye: Mary Párisban ismerkedett meg az előkelő amerikai fiatalemberrel, aki csak azért csapott fel rendőrnek, hogy imponáljon a lánynak. Marco estélyt rendez, melyre Dick papáját is meghívják és a kényes izlésű dollármágnás ugyan-csak furcsán érzi magát a szedett-vedett társaságban. Marco emberei azt olvasták az estilapban, hogy fejenként 10.000 dol-lár jutalmat tűztek ki Little Dutch ban-dájára — akár élve, akár holtan kerítik elő őket. A 40.000 dollár reményében vis-zahozzák a lelőtt gengstereket és egy fal szekrényben rejtik el őket. A zür-zavar teljes. A vendégek lármáznak, a bank megbízottjai pénzüket követelik és Marco nem tud fizetni. Egy rakoncátlan árvafiú is lábatlankodik a villában, Dou-glas Fairbanks Rosenbloom, akit Marco nyári üdülésre házába fogadott. Douglas megtalálja az ágy alatt a félmilliót és Marco a bankjegykötegek szalagjáról látja, hogy a bookmakerek elrabolt pénze került elő. Dolgozószobájában olvassa meg a félmilliót, a két bankember jelen-létében. Ezek azt hiszik, hogy a pénz Marcoé és most ők kéri a váltó meghosz-zabbítását. A sörgyáros „nagylelkűen” beleegyezik. Marco jövődöbeli vejét a faliszekrény elé vezeti és felszólítja, lője agyon az ott rejtőzködő banditákat. A mű-kedvelő rendőr négyszer belelő a szek-rénybe és természetesen „kiirtja” a már amúgyis halott négy banditát.

A film tempós paródiája a már mindin-kább letűnőfélben lévő amerikai alvilág-nak. Ezen a kereten belül a téma érdekes megfogása a bohózat és szatira minden lehetőségét kihasználhatóvá teszi. A film helyzet- és jellemeállításai, fordulatos vonalvezetése, a humor, komikum és iz-galomban olyan szerencsés adagolásban egye-sülnek, hogy valóban egyetlen törést sem találhatunk a kifejlés felé irá-nyuló hatásfokozásban. A közönség te-hát egyetlen másodpercre sem unat-kozhatik. Mivel a magyar közönség kü-lönbön is szívesen nézi az ilyen szelle-mesen és jól rendezett filmet, üzleti szempontból sem várható kellemetlen meglepetések.

Nanon

Rendezte: Herbert Maisch.
Szereplők: Erna Sack, Johannes Hee-sters, Berthold Ebbecke, Karl Paryla, Oskar Sima.
Gyártotta: Ufa, 1938.
Beszél: németül.
Hossza: 2500 m.
Cenzura: aluli.
Kölcsönző: Ufa.
Bemutatta: Uránia, február 14.

A francia főváros környékén van Patin Nanon kocsmája. A kocsmá nagy vonzó-ereje Nanon, a kocsmárosnő, szépsége és csodálatos énekhangja. De bármennyien udvarolnak neki, Nanon megközelíthetetlen. Csak Grignan Charles dobos az, akit szeret s akivel el is jegyzi magát. Min-dent előkészít, hogy este megtartsák az esküvőt. A dobos meglepetéssel hallja, hogy meg kell házasodnia. Szabadulni akar s megkéri egyik kísérlőjét, hogy va-lami ürüggyel tartóztassák. A csiny meg-történik. Nanon kétségbeesetten tiltako-zik és mikor ez nem használ, kocsi-ra ül, hogy kegyelmet szerezzen a királytól. Is-meri Molièret, a király színtársulatának igazgatóját, akit egyszer nagy bajból se-gített ki. Molière megígéri, hogy segít. Egy Közjátékot ír, amelyben a gyönyörű hangú Nanonnak is szerepet juttat, s egy kegyelmekérő dalt énekeltet el vele. A királyt meghatja Nanon szépsége és cso-dálatos éneke, belemegy Molière játé-kába: aláírja, hogy kegyelmet ad a pár-bajozásért letartóztatottnak. Nanon a börtönbe siet, hogy kiszabadítsa vőlegényét. Itt kiderül, hogy Grignan Charles nevű dobos csak költött alak, valóban Aubigné márki, a király első kamarása. Nanon felháborodva keresi fel a márkít és meg-szégyeníti. A rendőrfőnök unokaöccse sértően nyilatkozik Nanonról, mire a márkí párbajra hívja ki és megsebesíti. A király párbajtilalmának áthágása miatt letartóztatják a márkít. Molière értesíti Nanont, hogy a márkít halálbüntetés fe-nyegeti s ráveszi, hogy a régi kegyelmi irat felhasználásával szabadítsa ki. Mikor a király erről értesül, haragra lobbán, de Molière ráveszi, hogy büntesse a párbajo-zó márkít azzal, hogy megházasítja. Vegye nőül Delicat grófnőt. Aubigné márkí tudni sem akar a kényszerházasságról. Most már egész szívével Nanont szereti. Mo-lière segítségével meg akarja szöktetni Nanont külföldre, de elfogják és a király elé viszik. Itt kiderül, hogy Delicat gróf-nő Nanon, akit őfelsége grófi rangra emelt. Most már boldogan egyezik bele a házasságba.

Az új német filmgyártás, mely már a múlt évben is néhány szép filmmel lepte meg a moziidatogatókat, ezzel a gyönyörű kiállítású kosztümös filmmel igazán él-vezetet szerzett a magyar közönségnek. A film szellemességben, rendezésben és kiállításban semmivel sem marad el a „Bocaccio” mögött. Részleteiben, összha-tásában és korhűségben egyaránt kifogástalan. Egyetlen árnyoldala a filmnek, hogy a francia szellem és Lajos udva-rának sajátosan francia légköre német kézben a legjobb szándék mellett is vesztített valamit könnyedségéből és egyéni izéből. A film azonban annyira szép, hogy véleményünk szerint az anyagi si-ker teljesen arányban fog állni azzal a kifogástalan színészi, rendezői és gyár-tói munkával, mellyel a film készült.

Az aréna hősei

(Straight, Place and Show)
Rendezte: David Butler.
Szereplők: a Ritz Brothers.
Magyar szöveg: Serényi Erzsébet.
Gyártotta: Fox, 1938.
Beszél: angolul.
Hossza: 1875 m.
Cenzura: aluli.
Kölcsönző: Fox.
Bemutatta: Scala, február 15.

Denny Payne és Barbara eljegyezték egymást. Denny híres úrlóvas, Barbara pedig istállótulajdonosnő, akinek kedvenc lova Playboy. Barbari minden idejét le-foglalja a ló. Denny egy utolsó kísérletet tesz, fogad menyasszonyával, hogy amennyiben Playboy három hónapon be-lül, eg versenyen veszítene, a leány ön-ként lemond lováról és megtartják az es-küvőt. Megismerkedünk közben a három Ritz fivérrel, akik szegény cowboyok és ponilovardát tartanak fenn. Mint „istálló-tulajdonosok”, indítatva érzik magukat arra, hogy lóversenyen játszanak. Meg is teszik véletlenül Playboyt 10 dollárral és 3.000 dollárt nyernek. Egyik versenyen Playboy veszt. Denny, hogy a lótól sza-baduljon, elviszi a városból. A ló megszö-kik tőle, és betéved a három Ritz istál-lójába. A Rittek hallani sem akarnak ar-ról, hogy a lovat maguknál tartásák. Ami-kor azonban meghallják, hogy a ló Play-boy, elfogadják az ajánlatot. Barbara fel-bontja az eljegyzést és detektívekkel ke-resteti a lovat. Végül sikerül ráakadnia a Ritz fivérekre, de azok nem hajlandók megválni a lótól. Barbara végül is társul velük. Ottmarad trenírozni a lovat. El-következik a nagy akadályverseny napja. Előbb azonban nagy nehézségeket kellett leküzdeni Barbarának és a Ritzeknek: a benevezési díjat kellett előteremteni. Most már csak arról van szó, ki fogja lova-golni a lovat? A híres akadályversenyen ugyanis úrlóvasok vesznek részt. Denny elhatározza, hogy ő fogja lovagolni Play-boy-t. Három nehéz ellenfél van jelen, akik elhatározzák, hogy még szabálytalan-ságtól sem riadnak vissza, hogy elnyer-jék a 25.000 dollárt... A Ritz fivérek va-lahogy ráveszik az oroszokat, hogy ma-guk helyett hagyják őket lovagolni. A 3 Ritz mindent elkövet, hogy lemaradjanak a versenyben, azonban a három ló magá-tól is úgy száguld, hogy majdnem a célba érnek Playboy előtt. Végül Denny meg-előzi őket és Playboy befut elsőnek, így megnyeri a 25.000 dolláros nagydíjat. Denny ezzel elnyerte Barbara kezét is.

A három Ritz-testvér legújabb kaland-sorozata mulattatás szempontjából ismét elsőrangú. A közönség, miközben fáradt-ra neveti magát a válogatott humorral telített jeleneteken, jóformán meg is fe-ledkezik a film amúgy is szegényes me-sekeretéről. Igaz, hogy a keret igazán lényegtelen. A darab, a Ritz-filmekben már megszokott szatira-humorával min-den rendű és rangú közönségnek meg-felel. Olyan kevés öröm van a minden-napi életben, hogy az ember szívesen elmulat az efajta, igazán csak mulatta-tásra szánt filmekben.

A tékozló asszony

(Halálgolyó)

Szereplők: Hilde von Stolz, Albrecht Schoenhals, Theodor Loos, Sabine Peters.
Magyar szöveg: Pacséry László.

Beszél: németül.

Hossza: 2400 m.

Cenzúra: aluli.

Kölcsönző: Kino.

Szabkbemutató: Kamara, február 15.

Dr. Heinz Sylten, a milliomos bécsi bankár felesége nagyon szép és nagyon könnyelmű. Franz Sylten, a bankár öccse, figyelmezteti fivérét, de Heinz nem hallgat öccsére. Különbön sem tartja komoly embernek, mert egy artista mutatvány terével kísérletezik. Franz egy 100.000 schilling értékű gyöngysort örökölt édesanyjától, amire fivére egy ízben 60.000 schillinget kölcsönzött. A fiatalember most arra kéri bátyját, segítse ki őt további 40.000 schillinggel, mert Amerikába szeretne menni, hogy ott értékesíthesse találmányát, a „halálgolyót”. Heinz megtagadja a kölcsönt. Az asszonynak van egy titkos szépítője is, Axel von Schack követségi attasé, aki azt szeretné, váljon el az uratól. Nina szereti ugyan Axelt, de a nagy jó módhoz is ragaszkodik. Az asszony mindenáron el akarja távolítani férje fivérét Bécsből. Megígéri neki, hogy megszerzi a 40.000 schillinget, amivel Amerikába utazhat. Egy ékszer ad át Axelnek, hogy szerezzen rá 40.000 schillinget. Axel megszerzi a pénzt és magánál tartja azzal a szándékkal, hogy másnap reggel átadja Ninának. De erre nem kerül sor. Franz nem akarja elfogadni Nina ajánlatát. Ugy véli, a gyöngyörért 40.000 schilling még jár neki bátyjától és Heinz iróasztalának fiókjából elveszi a pénzt. Ugyanekkor levelet tesz a helyére, melyben értesíti fivérét, hogy a pénzzel Amerikába utazik. A bankár megtalálja a levelet, de eltépi. Közben ugyanis megtudta, hogy Axel von Schack a lopás estéjén a villában járt. Hogy bosszút álljon, Axelt vádolja a betöréssel. Schack nem akarja Nina nevét belekeverni az ügybe — elítéli betöréses lopásért. De nem tölti ki büntetését, Amerikába szökök, ahol a véletlen összehozza Franz Syltennel, aki Trix néven szerepel. Társulnak és Schack vállalja, hogy beszáll a halálgolyóba, amelyből rövidesen világhírű artistamutatvány lesz. Tíz év alatt a két jóbarát bejárja a világ minden nagy városát, csak Bécsbe kerülnek el. Trix nem tudja, hogy Fred Parker, a „halálgolyó” hőse is álnevet visel és valójában Axel von Schack-kal, a szökött rabbal azonos. Egy cirkuszi primadonna, Nelly kedvéért, végül Fred mégis vállalja a kockázatot és Bécsbe szerződik, ahol találkozik Ninával. A szép asszony időközben özvegyesre jutott, és hajlandó lenne Axelt rehabilitálni, ha ez feleségül veszi őt. De Axel most már csak Nellyt szereti. Trix segítségével is legyőzi Nina intrikáit és a törvény előtt is igazolja magát.

*

Nagyon érdekes és fordulatos mese keretében részleteiben kifogástalanul kidolgozott és megjárt szott filmet kapunk ebben a darabban. Közönség szempontból okvetlenül ki kell emelnünk a film cselekményvezetésbeli figyelmet lekötő fordulatoságát, amennyiben a rendező a részletek izgalmát helyes érzékkel fokozza az utolsó jelenetek halálgolyó-komplexumáig, ami után már csak a kibékítő kibontakozás jöhet. Nem is számítva az egész fil-

men végigvonuló érdekes erkölcsrajzot, csak az átlarcosbál és a halálgolyó jelenet-re kell gondolnunk és nyugodtan megállapíthatjuk, hogy a filmre kitűnő üzleti lehetőségek várnak.

A sátán kutyája

(Der Hund von Baskerville)

Irta: Conan Doyle.

Rendezte: Karl Lamac.

Szereplők: Peter Voss, Friedrich Kayssler, Alice Brandt, Bruno Güttner, Fritz Odewar, Fritz Rasp, Lilly Schönborn, Erich Ponto, Ernst Rotmund, Gertrud Wolf, Paul Rehkopf.

Magyar szöveg: Váci Dezső.

Gyártotta: Tobis, 1938.

Beszél: németül.

Hossza: 2190 m.

Cenzúra: aluli.

Kölcsönző: Palatinus.

Bemutatta: Omnia, február 15.

A baskervillei kastélyra évszázados átok nehezedik. A Sátán kutyájának legendáját a Baskerville-család krónikája is megörökítette. A familia minden sarjának végzetét jelenti a titokzatos állat. Lord Charles Baskerville nem várja meg, míg a Sátán kutyája végez vele. Fételmében szívészélhűdés éri. A gonosztevő azonban, aki a Sátán kutyájának álarcá mögött rejtőzik, a lord halálával még nem érte el a célját, mert kiderült, hogy az elhunytnak éi Párisban egy unokaöccse, lord Henry Baskerville. Még az öreg lord életében a kastélyba kerül Basy Vendelerme, a Baskerville család távoli rokona és ő fogadja az ifjú örökös. Dr. Mortimer, a boldogult lord háziorvosa nem tud beletnyugodni öreg barátja tragédiájába és felkeresi Sherlock Holmes-t, a világhírű detektívet. A mesterdetektív Baskervilleba küldi segédjét, dr. Watson, aki a kastélyban mindenkit gyanusnak talál Barrymore, a kastély komornyikja éjszaka fényjeleket ad le a lép felé, ahol egy szökött fegyenc rejtőzik. Magára tereli a gyanút egy külön lepkegyűjtő is. A házból titokzatos telefonbeszélgetések folynak egy ismeretlen állomással. Közben minden éjszaka felhangzik a Sátán kutyájának borzalmas vonítása. A fiatal Henry lord nem törődik a figyelmeztetésekkel. Kítart a kastélyban, mert mindjebban vonzódik Barylhoz. Egy éjszaka Baryl segélykiáltásaira lesz figyelmes Henry lord. Fejlesztetten rohan a hang irányába, hogy megmentse őt az ismeretlen veszedelem elől. Közben a Sátán kutyájával kell megbirkóznia és már majdnem áldozatul esik, mikor lövés hallatszik és a veszedelmes állat elpusztul. Sherlock Holmes, aki titokban Baskerville közelében tartózkodik, leleplezi a Sátán kutyája mögött rejtőzködő Stapleton, az igazi gonosztevőt. Menekülése közben Stapletont eléri végzete, a mocsárban leli halálát.

*

Aki szereti a detektívregényeket — és ki nem szereti? —, nagyon izgalmas órát szerez magának, ha megnézi a már némafilmen természetesen fokozottabban ér-Holmes legismertebb kalandja a hangosfilmen természetesen fokozottabban érvényesül, mint néma korban. A rendező igyekezett a misztikus témát a film minden technikai eszközeivel még titokzatosabbá varázsolni. A közönség, különösen a kisebb mozik publikuma, bizonyára szívesen fog tapsolni ennek a német detektívfilmnek

Fehérvári huszárok

(Hét szál rózsá)

Irta: Erdélyi Mihály.

Filmre írta: Babay József.

Rendezte és összeállította: György István.

Zene: Erdélyi Mihály.

Szereplők: Páger Antal, Egyr Mária, Kabos Gyula, Peéry Piri, Köpeczi-Boócz, Pethes Ferenc, Berky Lili, Laky Tóth Erzs, Kürthy József, Heltai Andor, Ölvédy Zsófi, Berky József, Tapolczay Gyula, Sala Domokos, Petheő Zoltán, Hidvéghy Valéria.

Asszistens: ifj. Lázár István.

Felvételek: Szirtes László.

Fényképezte: Isey Rezső.

Hangmérnök: Kereszti Ervin.

Díszlet: Pán József.

Zenei vezető: Polgár Tibor.

Gyártásvezető: Lévy Béla.

Zenekar: Budapesti Hangverseny Zenekar, gödöllői Vidák József cigányzenekara.

Beszél: magyarul.

Hossza: 2017 m.

Cenzúra: aluli.

Készült: MFI, 1938.

Kölcsönző: Kino.

Szabkbemutató: Kamara, február 15.

Bemutatta: Kamara, Atrium, február 23.

Onódy István, a fehérvári huszárezred főhadnagya leszerel, hogy özvegy édesanyjának segítsen birtoka kezelésében. A főhadnagy úrral együtt szerel le tisztiszolgája, Miska huszár is, aki inasnak megy Onódyhoz. A szállodában vidám fűttszó mellett csomagol Miska, ami zavarja a szomszéd szobában lakó baronesszt. A bárókisasszony, aki Onódyt sejtí szomszédjának, a falon keresztül leszidja. Az Onódy birtokon örömmel fogadják a fiatal gazdát, aki saját erdejében találkozik a szomszéd birtokos zenetanárjával. Szóváltás közben ott terem a szomszéd leánya is, a baronessz. A báró, aki műkedvelő zeenszerző, meghívja Onódykat zeneestélyre, ahol tánc közben Onódy megszökölja a házikisasszonyt, egyben megígéri, hogy másnap megkéri a kezét. Másnap a bárókisasszony rózsái közül letapas hé t szálát s ezért a regényes hajlamú fiatal hölgy csak olyan feltétellel mond „igen”, ha a letaposott hét szál rózsáért, hét nap alatt hét faluból szerez hét szál rózsát úgy, hogy sem csókkal, sem pénzzel nem fizet, hanem saját keze munkájával megoldozik értük. A zenetanár és a bárókisasszony társalkodónője mindent elkövetnek, hogy megakadályozzák vállalt feladatának sikerét és ezért állandóan Onódy nyomában vannak. Számtalan mulatságos eset után inasa titkos segítségével Onódy kerül ki győztesen a felállított csapdákból. Az utolsó esetben a zenetanár a faluból eltávolítja az összes lányokat, hogy Onódy sikertelenül legyen kénytelen hazatérni. A bárókisasszony ismervé a tervét, maga öltözik parasztruhába, hogy ismeretlenül segítségre legyen. Onódy felismeri és csókkal fizet a rózsáért. Másnap a bárói kastélyba megya szerelmes vőlegény, de csak akkor ölelheti át menyasszonyát, csak megmagyarázza, hogy az utolsó falu parasztlányát csak azért csókolta meg, mert felismerte szerelmesét. A bárókisasszony boldogan fogadja el a magyarázatot és így ez a történet is házassággal végződik.

*

A bemutató közönsége végigtapsolta a filmet. Tulajdonképen ennyi elég is lenne ahhoz, hogy ezt a legújabb magyar

filmet nyugodt lelkiismerettel ajánlhasuk a pesti és vidéki mozgóképszínházaknak egyaránt. Az a könnyed és mégis zamatos elbádmód, mellyel a magyar színészgárda legjava, de különösen Páger Antal, Egrý Mária és Pethes Ferenc megelevenítik az ügyes kézzel megrajzolt, jellegzetes alakokat, a filmet a magyar filmgyártás legjobbjai közé emeli. A rendezés ellen sem lehet különösebb kifogásunk, fordulatosan és szellemen oldotta meg a történet filmrealkalmazását. Egyetlen nagyobb hibája a filmnek, hogy Kabost kissé túljátszatta s ezért néha az epizódok lelassítják a cselekmény filmszerű menetét. Kisebb hibái ellenére bizonyosra vesszük, hogy a film kasszasikert jelent.

Leányvagyak

(The Sisters)

Irtta: Myron Borinig.

Rendezte: Anatole Litvak.

Zene: Max Steiner.

Szereplők: Errol Flynn, Bette Davis.

Magyar szöveg: Pacséry László.

Gyártotta: Warner, 1938.

Beszél: angolul.

Hossza: 2718.

Cenzura: aluli.

Kölcsönző: Warner.

Bemutatta: Corso, február 16.

Silver Townban, az amerikai kis bányavárosban él Louise, Helén és Grace. — a helybeli patikus három leánya. Louise és Helén már unja a szülői házat. Az elnökválasztáskor rendezett bálon Louise megismerkedik egy san-franciscói sporttudósítóval, Frank Medlinnel. Szülei ellenzik a házasságot, mire Louise titokban esküszik meg szerelmével és követi San Franciscóba. Férjhez megy Helén is, egy milliomos özvegyembert szemel ki magának, aki elviszi Londonba. Csak Grace marad hű Silver Townhoz — Tom Knivelt választja, a helybeli bankár fiát. Louise házassága nem bizonyul boldognak. Frank hiába küzdök, továbbra is megmaradt rosszul fizetett sporttudósítónak. Louise változatlanul szereti, de Frankot nagyon bántja, hogy nem tud gondtalan életet biztosítani és amikor állását is elveszti, elhatározza, hogy világgá megy szerencsét próbálni. Tengerésznek szerződik el egy induló hajóra és búcsúszó nélkül hagyja el San Franciskót. A várost hatalmas földrengés rázza meg, de Frank hajója már a nyílt tengeren jár, amikor megérkezik a katasztrófa híre. Vissza akar térni, hogy megtudja, mi történt feleségével, de a hajó nem áll meg. Frank ekkor a tengerbe veti magát, hogy visszaússzon, de társai kimentik. Louise eltűnt, William Benson, akinél dolgozott, hetekig keresi, amíg vidéken rátalál. Benson szereti az asszonyt, de Louise nem tudja feledni férjét. Három év telik el és a hűségese asszony még mindig vár. Egy szép napon reménye beteljesül. Ismét Silver Townban van együtt a család, ismét az elnökválasztási bálra készülnek, amikor Frank váratlanul felbukkan a városkában. Haza tért. Hiába űzte a nagy ábrándokat odakint — az élet megtanította arra, hogy Louise mellett van a helye és az igazi nagy boldogság kis fészkekben szokott megszállni.

*

A századforduló életéből kikapott, meglehetősen kopott meséjű film megspékelve a századeleji nőidvással és a

sanfranciscói földrengéssel. Bette Davis és Errol Flynn minden tehetségüket és igyekezetüket latbavetették a siker érdekében, úgy, hogy hála a két főszereplőnek, a rendező néhány ügyes fogásának és a már említett betéteknek, közönségszempontról jó a film. Különböző is a romantika és még inkább a romantikus békeidők közelmúltja mindig megkapja a közönséget.

Ingovány

(A szerelem tolvaja)

(Voleur de femmes)

Rendezte: Abel Gance.

Főszereplők: Jules Berry, Annie Ducaux, Jean Max, Susanne Després, Marie Lou.

Magyar szöveg: Siklósi Iván.

Gyártotta: Mascottes film, Páris, 1938.

Beszél: franciául.

Hossza: 2500 m.

Cenzura: felüli.

Kölcsönző: Kovács Emil és Társa.

Bemutatta: Décsi, február 18.

Sadoc Torner, ha széhhámoskodásai miatt börtönbe kerül, édesanyjának azt mondja, külföldre utazik, nehogy elszomorítsa a jogoság öregszeny szivét. Mikor kiszabadul, első útja hozzá vezet és ilyenkor minig elhatározza, hogy új életet kezd. Szellemes, érdekes ember, a nők valósággal bálványozzák. Ezt az előnyét használja fel arra, hogy lehetőleg munka nélkül élveze az élet szépségeit. Megismerkedik egy fiatal özvegyvel, Anitával, aki Courtenave történelű unokahuga és sikerűl neki a történetirónál titkári állást éinyernie. A barátságból szerelem lesz. Courtenave lakasan eltűnnek egyes értékek és amikor a rendőrség nyomozni kezd, Sadoc-ot csak az menti meg, hogy a történelű visszavonja feljelentését, amikor rájön, hogy huga szereti ezt az embert. A szereimében csalódott Anita később Courtenave rábeszélésere Barchevin gyáros felesége lesz. A gyáros huga, Madelaine megismerkedik egy orosz menekűt gárdatiszttal, Simadov-val és beleszeret. Elhatározza, hogy feleségűl megy hozzá. Fivére beleegyezik a házasságba, kiderűl azonban, hogy az a Simadov nem más, mint Sadoc Torner. Amikor Sadoc megtudja, hogy Madelaine sógornőja az az Anita, akitűl egy csomó szerimes levele van, meg akarja zsarolni az asszonyt. Anita, mivel, nem akar hazugságban élni, mindent bevall férjének. A gyáros elhatározza, hogy leszámol a zsarolóval. Magához rendeli, megleckézteti és visszaköveteli tőle a szerimes leveleket. Sadocnak ez volt az utolsó kalandja. Ezután visszatér az anyjához, akit már holtan talál. Teljesen összetörve, megszenved azokért a fájdalmaért, amiket másoknak okozott.

*

Tipikusan francia film, mely a néma filmek nagyszerű rendezőjének, Abel Gance-nak a kezében és Jules Berry alakításában ismét csak elmélyítette a francia filmek és a magyar közönség közötti kapcsolatot. A film legkisebb jeleneteinek lélektani megalapozottsága is annyira tökéletes, hogy a közönség mindvégig töretlen érdeklődéssel figyeli a vásznon lepergő eseményesorozatot. A film első sorban az igényesebb közönség érdeklődésére számíthat és mindenestre tanulságul szolgálhat a magyar filmgyártásnak, hogy aránylag kevés pénzzel is csinálhatunk nemzetközi viszonylatban is művészi filmet.

Fiúk városa

(Boys Town)

Rendezte: Normann Taurog.

Főszereplők: Spencer Tracy, Mickey Rooney.

Magyar szöveg: Radó István.

Gyártotta: Metro-Goldwyn-Mayer, 1938.

Beszél: angolul.

Hossza: 2593 m.

Cenzura: aluli.

Kölcsönző: Metro-Goldwyn-Mayer.

Bemutatta: Royal Apollo, február 20.

Flanagan atya, a legnagyobb érdeklődéssel kíséri az elhagyott gyerekeket. Az az elmélete, hogy javithatalan fiú nincs és minden jövedelmét arra fordítja, hogy elhagyott gyermekeknek otthon szerezzen. Kedvenc ötlete az, hogy két-háromszáz fiú részére megalapítja a „Fiúk Városát”, amelyben berendez mindenféle münelyt és amelynek önkormányzatot ad. Dave Morris segítségével meg is alapítja a Fiúk városát s öletéhez megnyeri John Hargraves lapszerkesztőt, aki közreműködik abban, hogy a társadalom támogassa az intézményt. Amikor már a Fiúk városa megalakult, Flanagan atyát magához hivatja Joe Marsh, egy életfogytigian elítelt gangster s arra kéri, hogy öccsét, Whitey Marshot vegye magához. Whitey Marsh elveteműlt csirkefogó, aki maga is gangster akar lenni. Flanagan atya magához veszi a fiút, ő azonban nem érzi jól magát a Fiúk városában, nem veti alá magát a közös fegyelemnek. Megszökik és belopdók a szomszédos városba, ahol Joe börtönben ült. Ugyanezen a napon Joe megszökik a börtönből és bandájával új bankrablást hajt végre. A tűzharcban, amely a gangsterek és a rendőrök között kitor, Whitey is megsebesűl. Joe elcipeli a szomszéd utca templomába és értesíti Flanagan atyát, hogy a megszökűt Whitey hol van. Flanagan atya hazaviszi a fiút, azonban a rendőrség megtalálja a bankrablás színhelyén Whitey sapkáját és nyomára jut a gyerekeknek, aki nem hajlandó semmit sem vallani. Hargraves, a lapkiadó, aki eddig támogatta, nagy cikkben támadja meg Flanagan atyát. A pap még egy utolsó kísérletet tesz. Elmondja Whiteynek, hogy titkolódzása a Fiúk városának feloszlását fogja eredményezni. Whiteyre ez az érv hat, bevallja a gonoszított részleteit és ezzel igazolja Flanagan atyát. Flanagan atya elvei diadalmaskodnak, a megjavult Whiteyt pedig a Fiúk városának polgármesterévé választják.

*

A szív és az emberszeretet filmje, mely mégsem laposodik kenetteljesség és unalmassá. Rendezésben és színészi játékban annyira tökéletes s amellet, hogy eseményvezetésben és alakmegrajzolásában izig-vérig amerikai, mégis annyira általános értékű, hogy egyáltalán nem lepődhetünk meg azon a spontán tetszémegnyilvánulásban, mely a közönségből előtör. Gyermeket és felnöttet, nőt és férfit egyaránt kielégít a film, mert a nevetés és komolyság, tragédiák és humoros jelenetek, izgalmas cselekményfordulatok és meghatóan kedves epizódok olyan tökéletes élményadásban egyesűlnek benne, amilyent csak a legjobb filmekben találhatunk. A főváros és a vidék közönsége egyenlő szeretettel fogadja és várja ezt az igazán nem mindennapi filmet.

Francia szobalány

(Say it in French)

Írta: Jack Deval.

Rendezte: Arthur Stone.

Szereplők: Ray Milland, Olympe Bradna.

Magyar szöveg: Lakner Arthur.

Gyártotta: Paramount, 1938.

Beszél: angolul.

Kölcsönző: Paramount.

Hossza: 1900 m.

Cenzura: aluli.

Bemutatta: Kamara, City, február 16, Atrium, február 17.

Szabkbemutató: Kamara, február 21.

Richard Carrington, miután megnyerte Párisban a golfvilágbajnokságot, hazaké- szül New-Yorkba. Titokban megnősült, feleségül vette Juliet, a kis francia diák- lányt. Amikor megérkezik New-Yorkba, kiderül, hogy édesapja, a dúsgazdag vál- lalkozó teljesen tönkrement. Egyetlen rem- ménye, hogy fia feleségül fogja venni Auriol Marsdent, a dúsgazdag Howland keresztlányát. Howland két nagy keres- kedelmi hajót szándékszik építtetni, ha ezt a megbízást Carrington kapja, úgy meg van mentve. Richard a feleségével ép aznap érkezik New-Yorkba, amikor Carringtonék estélyt adnak Marsden kis- aszonny tiszteletére. A véletlen úgy hozza magával, hogy Juliet vélik az új szoba- lánynak. Julie egyelőre nem engedi, hogy Richard felvilágosítsa szüleit és hugát, Phyllist. Marsden kisasszony tipusa az el- kényeztetett amerikai milliárdos kisasszo- nyoknak. Amikor megpillantja Richardot, váltig ragaszkodik hozzá, hogy Richard vegye feleségül. Természetesen Richard hallani sem akar erről, de, hogy némileg segítsen apjának, beleegyezik abba, hogy eljegyzi Auriolt, hogy az eljegyzés híre visszaadja apja hitelét. Közben Carring- tonéknak el kell bocsátaniuk az egész személyzetet és Julie önfeláldozóan ma- gára vállalja az egész háztartást. Phyllis beleszeret a nős Lord Westoverbe és meg akar szökni vele. A lord felesége meg- hiúsítja Phyllis szándékát. Richard meg- tudja, hogy Howland a konkurrens cég- nek akarja kiadni a hajóépítéseket és ezért elhatározta, hogy villámgyorsan cse- lekedni fog. Bevallja Auriolnak, hogy nős. Auriol nagylelkűségi rohamában megbö- csát neki. Még aznap autón elszágu- ldnak Wilmingtonba Howlandhoz, akiről ki- derül, hogy szenvedélyes golfjátékos. Howlandnak imponál Richard golftudása és végül is megmásítja elhatározását és mégis Carringtonékkal köti meg a szerző- dést. Julie féltremagyarazza Auriolt és Ri- chárd távollétét és elhatározza, hogy visz- szamegy Franciaországba. Richard eszeve- szett gyorsasággal kirohan a kikötőbe. Felugrik a már induló hajóra és akkor derül ki, hogy Julie nem szállt fel.

*

A nálunk is jól ismert Deval-darab filmen az utóbbi hónapok egyik leg- szórakoztatóbb mozieseménye lett. Az eredetiben is kitűnő darab a film köve- telményeinek megfelelően néhány olyan hamisítatlan amerikai ötlettel bővült, hogy az események egymásutánja való- ban száguldó tepmóval rohan a befeje- zés felé, mely érdekes beállításánál fogva happy end is meg nem is. A ki- tűnő színészgárdában a megkapóan és meglepően tehetséges Olympe Bradna külön meglepetés. A rendezés szellemes és hatásilag remekül felépített. A film üzleti kilátásai a lehető legjobbak.

Bors István

Írta: Hunyady Sándor.

Szereplők: Irta: Rodriguez Andre.

Rendezte: Bánky Viktor.

Zene: Fényes Szabolcs.

Szereplők: Tolnay Klári, Eszenyi Olga, Ladomerszky Margit, Páger Antal, Mi- hályfi Béla, Bihary József, Földényi László, Fáy Béla, Szemlér Mária, Boray Lajos, Pataky Miklós, Cz. Turáni Endre, Pethes Ferenc, Gárday Lajos, Simon Marcsa, Mátray József, v. Laczkó József, Gonda György, Kozma Lajos, Galetta Ferenc, Arkossy Vilmos, Lázár Tihamér, Zádor Erzsébet, Dévényi László.

Fényképezte: Icsy Rezső.

Hangmérnök: Kereszti Ervin.

Rendező asszisztens: Kassay Elemér.

Felvételeztes: Tasnády Árpád.

Díszlet: Pán József, Simoncsics József.

Gyártásvezető: Rodriguez Andre.

Gyártotta: Atelier.

Hangrendszer: Pulvári.

Beszél: magyarul.

Hossza: 2670 m.

Cenzura: aluli.

Készült: MFI, 1939.

Kölcsönző: Atelier.

Bemutatta: Uránia, február 22. Corso, Scala, február 23.

Tulogdy István gazdag földbirtokos éle- tében elkövetett nagy hibáját természetes fiával szemben jóvá akarja tenni s ezért vagyonát Bors Istvánra hagyja. Bors Ist- ván a Tulogdy-kastély közelében egy kis faluban, mint igáskocsis él. Amikor csend- örök keresik, először azt hiszi, hogy va- lami törvényellenes cselekedetet követett el. A jegyzőnél derül ki, hogy 3000 hold földet örökölt. Bors Istvánt az örökségből kitagadott rokonság gyűlölettel fogadja. Megindul a pereskedés Tulogdy Kálmán és Bors István között. Tulogdy Istvánné és két lánya, Ilonka és Katalin, amikor kibontakozik előttük Bors István férfias, becsületes egyénisége, pártjára állanak és igyekeznek Tulogdy Kálmánt rábeszél- ni az egyességre. Tulogdy Kálmán azon- ban konokul tovább perel, egymásután veszíti azonban perét a törvényszéknél, a Táblán, végül a m. kir. Kúriánál. Bors István, amikor arról értesül, hogy a pert végleg megnyerte, próbára akarja tenni Tulogdy Ilonkát és arról számol be, hogy a pert elvesztette, tehát visszamegy igá- skocsisnak falujába. Ilonka kijelenti, hogy Bors Istvánnak továbbra is ott kell ma- radnia a gazdaságban. Közben megérke- zik Tulogdy Kálmán és összetörve szá- mol be családjának arról, hogy a pert végleg elvesztették. Bors kijelenti, hogy a Tulogdy-család nyugodtan maradjon csak a kastélyban, Ilonkát pedig, ha neki is úgy tetszik, szeretné feleségül venni. Ilonka boldogan lesz Bors István felesége.

*

Nyugodt lelkiismerettel állapíthatjuk meg, hogy a film a magyar filmgyártás egyik megkülönböztetetten legsikerültebb darabja. Ezzel a filmmel igazán igazol- hatjuk azt a filmelméleti alaptételt, hogy csak a film premiermunkásainak, tehát az írónak, a színésznek, a rendezőnek, az operatőrnek és a vágónak együttesen ki- fogástalan munkateljesítménye eredmé- nyezheti a tökéletes filmalkotást. Hunyady Sándor lélekbemarkolóan valóságot adó írói elgondolása Bánky Viktornak, a ki- tűnő kötter-rendezőnek a kezében, Icsy Rezső fotografálásával és a magyar szí- nészgárda legjobbainak alakításában töb-

bet adott, mint amennyit a tagadhatatlanul fejlődésnek indult magyar filmgyár- tástól helyes kritikai érzékkel várhatunk. A film részleteiben és egészében, művészi és technikai szempontból egyaránt kifö- gástalan. Ezenkívül hamisítatlan magyar lélek izzik a film minden kis jelenetében, szavában és színészeinek minden mozdula- tában, szemvillanásában. Nyoma sincs a megszokott, operettekben és filmekben el- csépeelt papírfiguráknak, őszintén hús-vér- ember a film minden alakja. Páger Antal tehetsége a színészi alakítás legtökélete- sebb, legemberibb szerepévé varázsolta Bors István realiztikusan markáns és mégis csupa szív alakját. A film forgal- mazásában olyan kellemes meglepetések várhatók, amilyent talán csak egy-két magyar filmnél tapasztalhattunk.

KULTURFILM

Kultúrfilmgyártás

A Kovács és Faludi műtermé- ben, ahonnan a multban már számos ismeretterjesztő rövidfilm került ki (Bronzpulykatenyésztés, Sző: éves Ujpest, Legendás mult, Optikai csaló- dások, Vacsora 3/48-kor stc.), az idén ismét elkészült két rövid film: a 100 kutya egy sorban és a Magyar őstehetségek. A felvételeket B. rendik István operatőr, a szakma egyik régi tagja, készítette, míg a hangosítás munkájáért Winkler Jenő mérnököt illeti dícséret.

Jelenleg A képrestaurátor című kultúrfilm forgatják a Kovács és Faludi műtermében. A film a ma- gyar népi festészet és szabrászat ér- tékes alkotásairól számol be.

A Magyar Film Irodá-ban befeje- zéshez közeledik a Külügyminiszté- rium megbízásából készített két ma- gyar tárgyú kultúrfilm: Magyarország műemlékei és A magyar falu derűje. Az elsőt, melyhez Centhon Ist- ván dr. műtörténész tanár, a Műem- lékek Országos Bizotságának főtít- kára írta a forgatókönyvet, Cserepy László rendezésében Magyar Tibor felvételezte. A scenikus részeket Mihályfi Béla, Vándory Gusztáv és Hoykó Ferenc alakítják.

A magyar falu derűje című kultúrfilm Paulini Béla, a Gyöngyös Bok- réta megalapítója és a magyar nép- művészet lelkes kutatója rendezte. Szereplői a Gyöngyös Bokréta cso- portjai eredeti falusi környezetükben. A film változatos képekben számol be a magyar vidék eredeti népszoká- sairól. A felvételeket a fiatal opera- tóri gárda tagja, Fekete Ferenc ké- szítette.

Ugyancsak a közelmultban ké- zült el a Miniszterelnökség részére forga- tott Munkaszolgálat — országépítés című riportfilm, mely a magyaror- szági diák-munkatáborok vidám és munkás életét ismerteti hangulatos képekben.

H I V A T A L O S R É S Z

FILMCENZURA

BUDAPEST, IV., ESKÜ-TÉR 6. TELEFON: iroda és pénztár: 183-072, elnök és ügyv. aleln: 183-073

Országos Mozcófényképvizsgáló Bizottság

76—1939. eln. szám.

(Megjelent a BUDAPESTI KÖZLÖNY
1939. február 16-iki 38. számában.)

* Az Országos Mozcófényképvizsgáló Bizottság
Budapesten, az 1939. évi február hó 5-től
11-ig tartott ülésén

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. **Budapest fürdőváros** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1935. évben készült, 445 m hosszúságú,

2. **Vadrózsa — előzetes** (Kovács és Faludi) hangos reklám 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1938. évben készült, 115 m hosszúságú,

3. **Hapci kapitány** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Gaspar Color filmgyárban 1938. évben készült, 58 m hosszúságú,

4. **50. sz. Trükksozozat** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 58 m hosszúságú,

5. **Leányvagyak — előzetes** (The Sisters Trailer) (Warner Bros.) hangos reklám 1 felvonásban, a Warner-First filmgyárban 1938. évben készült, 86 m hosszúságú, öipodeBros bgk cmyf fw vbgkqjmv

6. **Tell Vilike** (Fishy Tales) (M. G. M.) hangos, tréfás film 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1938. évben készült, 293 m hosszúságú,

7. **Tessék mosolyogni** (Candid Camera-maniacs) (M. G. M.) hangos, tréfás film 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1937. évben készült, 239 m hosszúságú,

8. **Címzett ismeretlen** (Művészfilm) hangos vígjáték 5 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1935. évben készült, 2.338 m hosszúságú,

9. **Magyar világhíradó 781** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 225 m hosszúságú,

10. **A méhek állama** (Bienenstaat) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1938. évben készült, 461 m hosszúságú,

11. **Óriások a bogárvilágban** (Riesen deutscher Käferwelt) (Ufa) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1938. évben készült, 380 m hosszúságú,

12. **Hová fejlődik a sport?** (Athletic odities) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1938. évben készült, 246 m hosszúságú,

13. **A fantom trubadur** (Pletyka) (Wake up et live) hangos vígjáték 2 felvonásban, a Fox filmgyárban 1937. évben készült, 1.190 m hosszúságú,

14. **Paramount világhíradó 1939/6.** (Paramount Sound News) (Paramount) hangos riport 1 felvonásban, a Paramount Corp. filmgyárban 1939. évben készült, 363 m hosszúságú,

15. **Utazás a Fekete-erdőben** (Schwarz-waldfahrt) (Pap Béláné) hangos riport 1 felvonásban, a R. D. V. filmgyárban 1939. évben készült, 297 m hosszúságú.

17. **20th Century Fox hangos híradó XIII/7.** (Fox tönende Wochenschau) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 300 m hosszúságú,

18. **IV. Pápai reklámfilm** (Kovács és Faludi) hangos reklám 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1939. évben készült, 16 m hosszúságú,

19. **Hét szál rózsza — előzetes** (Fehérvári huszárok) (Kino) hangos reklám 1 felvonásban a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 113 m hosszúságú,

20. **Szajnaparti szerelem** (Párisi fiúk) (La belle Equipe) (Matador) hangos színmű 5 felvonásban, a Pathé Cinema filmgyárban 1939. évben készült, 2.690 m hosszúságú mozgófényképeket.

b) **Előadásra alkalmasnak találta azzal, hogy nyilvánosan csak úgynevezett keskeny mozgófényképezemekben szabad bemutatni:**

1. **Kéklő Balaton** (Kovács és Faludi) hangos, keskeny kultúrfilm 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1936. évben készült, 116 m hosszúságú,

2. **Törökóki menyasszony** (M. F. I.) hangos, keskeny vígjáték 2 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1937. évben készült, 992 méter hosszúságú,

3. **773 sz. Magyar világhíradó** (M. F. I.) hangos, keskeny, riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 95 m hosszúságú,

4. **Nem hiszek a szememnek** (Kovács és Faludi) hangos, keskeny ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1937. évben készült, 150 m hosszúságú,

5. **Budapest fürdőváros** (M. F. I.) hangos, keskeny film 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1935. évben készült, 172 m hosszúságú,

6. **Két fogoly** (M. F. I.) hangos keskeny dráma 2 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1937. évben készült, 883 m hosszúságú,

7. **Nevető Budapest** (Kovács és Faludi) hangos, keskeny film 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1930. évben készült, 95 m hosszúságú,

8. **Elnök kisasszony** (M. F. I.) hangos, keskeny vígjáték 2 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1935. évben készült, 1.035 m hosszúságú,

9. **Rákóczi induló** (Kovács és Faludi) hangos, keskeny színmű 2 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1933. évben készült, 978 méter hosszúságú,

10. **Magyar világhíradó III. külön kiadás** (M. F. I.) hangos, keskeny riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 190 m hosszúságú,

11. **Halló Budapest** (M. F. I.) hangos keskeny vígjáték 2 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1935. évben készült, 851 m hosszúságú,

12. **774. sz. Magyar világhíradó** (M. F. I.) hangos, keskeny riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 100 méter hosszúságú,

13. **Érsekújvári kat. magyar iparos- és gazdacserkészek szentbenedeki táborozása** (Kodak) néma keskeny riport 1 felvonásban, amatőr felvétel, 1938. évben készült, 55 méter hosszúságú mozgófényképeket.

c) **Nyilvános előadásra alkalmasnak találta és a mozgóképezemekben a magyar nyelvű mozgóképek bemutatására előírt arányszámba beszámíthatónak minősítette:**

1. **Vadrózsa** (Kovács és Faludi) hangos, zenés vígjáték 5 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1938. évben készült, 2.414 m hosszúságú,

2. **Magyar feltámadás** (Güttler Antal) hangos színmű 5 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 2.203 m hosszúságú filmet, mint Magyarországon készült magyar nyelvű mozgófényképeket.

d) **Az engedélyokirat kiadását megtagadta:**

Hány óra Zsuzsi? (Kovács és Faludi) hangos, keskeny vígjáték 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1930. évben készült, 130 m hosszúságú mozgófényképeknek.

e) **Külföldre kivinni engedélyezte:**

1. **Vadászat Magyarországon** (M. F. I.) hangos, keskeny ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1937. évben készült, 150 m hosszúságú,

2. **János vitéz** (Kino) daltjáték 4 felvonásban, a Magyar Film Irodában, 1938. évben készült, 2.315 m hosszúságú,

3. **János vitéz — előzetes** (Kino) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 135 m hosszúságú,

4. **Leányvári boszorkány** (M. F. I.) hangos keskeny vígjáték 2 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 953 m hosszúságú,

5. **Budapest fürdőváros** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1935. évben készült, 445 m hosszúságú,

6. **Magyar világhíradó részek 687—715. számokról** (M. F. I.) hangos riport 4 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1937. évben készült, 1.659 m hosszúságú,

7. **Jégünnepély** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 32 m hosszúságú,

8. **Mezőgazdasági kiállítás** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 32 m hosszúságú,

9. **Nem hiszek a szememnek** (Kovács és Faludi) hangos, keskeny ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1937. évben készült, 150 m hosszúságú,

10. **A légkör titkai** (Kovács és Faludi) hangos keskeny ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1937. évben készült, 133 m hosszúságú mozgófényképeket.

Dr. Szöllőssy Alfréd s. k.
elnök,
miniszteri tanácsos.

Az európai filmprodukció elit márkája:

TOBIS

A szezon második felének kimagasló filmjei:

PÁRIS TITKA

Egy eltűnt asszony különös története 10 felvonásban

Főszereplők: Luise Ulrich, Johannes Riemann, Hans Söhnker

A MEG NEM ÉRTETT FÉRJ

Vígjáték 10 felvonásban

Főszereplők: Kristina Söderbaum, az új svéd sztár, Charlotte Schulz, Fritz van Dongen, Friedrich Kayssler, Heinrich Schroth

A VARSÓI FOGOLY

Dráma a lengyelek elnyomatásának idejéből 10 felvonásban
Gabrielle Zapolska „A varsoi citadelia” c. szindarabja után

Főszereplők: Lucie Höflich, Viktoria v. Ballaske, Claire Winter, Agnes Straub, Werner Hinz, Paul Hartmann

IFJÚSÁG

Max Halbe világhírű drámájának filmváltozata 10 felvonásban

Főszereplők: Kristina Söderbaum, az új svéd sztár, Eugen Köpfler, Hermann Braun, Werner Hinz, Elisabeth Flickenschildt

Az európai filmrendezők, írók, sztárok és zeneszerzők együttese fémjelzi a fenti filmeket

Csak nagy üzletfilmeket hozunk forgalomba!

T O B I S F I L M
MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELETE: SCHUCHMANN ANTAL
BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRÚT 16. TELEFON: 143—411

SZAKMAI CÍMTÁR

- Agfaphotó, V.,** Nádor-u. 12. T.: 110—190, 124—194.
- Alfa film, VII.,** Erzsébet krt. 8. Telefon: 144—808, 140—028.
- Arany filmducco, VIII.,** Dankó Pista u. 22. Tel.: 149—489.
- Atelier film, VII.,** Erzsébet-krt. 8. Tel.: 333—736. Raktár a házban.
- Beregi Ernő adm. szerv iroda, Erzsébet-körút 8.** Tel.: 335—696.
- Bioscop film, VIII.,** Erzsébet-krt. 9. Tel.: 130—532.
- Brügler Ferenc filmkölcsonző, VII.,** Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 335—696.
- Camera kft., VII.,** Erzsébet-körút 27. Tel.: 138—222.
- Cinema, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 137—570. Raktár a házban.
- Continental film, VII.,** Rákóczi-út 12. Tel.: 133—532. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Deák film, VIII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 136—635. Raktár a házban.
- Diatyp laboratórium, VII.,** Rottenbiller-u. 19. Tel.: 145—304.
- Electra film, XIV.,** Thököly-út 21. Tel.: 337—578.
- Eco film, VII.,** Rákóczi-út 12. Tel.: 137—976. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342—984.
- Elit film, VII.,** Erzsébet-körút 24. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Engel Filöp, V.,** Sas-u. 7. Tel.: 184—005.
- Farkas I. M. VIII.,** József-körút 19. Tel.: 132—805.
- Fehér Endre, VII.,** Dohány-u. 39. Tel.: 139—917.
- Filmatyp laboratórium, XIV.,** Szentés-u. 66. Tel.: 296—371.
- Filmcenzúra, IV.,** Eskü-tér 6. Tel.: 183—072, aleln.: 183—073.
- Filmexpress kft., VII.,** Erzsébet-körút 9. Tel.: 133—671.
- Filmfotó üzem, VIII.,** Röck Szilárd-u. 11. Tel.: 130—805.
- Filmgrafika, V.,** Klotild-u. 10/b. Tel.: 120—44. Tlp: VIII., Tisza Kálmán-tér 14. Tel.: 145—966.
- Filmkamara, VI.,** Andrássy-út 69. Tel.: 113—305.
- Filmreklámvállalat, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 142—081.
- Filmtisztviselők Szövetkezete, VII.,** Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 135—696.
- Fonofilm VII.,** Erzsébet-körút 9.
- Fox film, VIII.,** Rákóczi-út 9. Tel.: 139—437, 131—658. Raktár: VI., Liszt Ferenc-tér 6. Tel.: 139—437, 131—658.
- Gevaert, V.,** Deák Ferenc-tér 3. Tel.: 180—318.
- Globus film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 135—177. Raktár a házban.
- Grawatsch Ottó, VIII.,** József-körút 71. Tel.: 145—193.
- Hajdu film, XI.,** Horthy Miklós-út 70. Tel.: 258—058.
- Hamza film, XIV.,** Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- Hangosfilmgyártó kft., V.,** Tatra-u. 12/b. Tel.: 119—382.
- Harmonia film, VII.,** Akácfa-u. 7. Tel.: 135—287. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 142—984.
- Hebel Gyula szállító, VI.,** Váci-út 1. Tel.: 115—947.
- Helikon filmvállalat, VII.,** Erzsébet-körút 8. szám. Tel.: 130—905. Raktár: VIII., Horánszky-u. 16. Tel.: 132—536.
- Herschdörfer J. filmvállalata, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 14—808, 140—028.
- Hirsch és Tsuk, VII.,** Rákóczi-út 14. Tel.: 143—835. Raktár: VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.: 132—202.
- Hunnia filmhelhelyezője, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 132—828, 132—888, 336—737.
- Hunnia film rt., XIV.,** Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- [busz filmszállítás, V.,** Bálvány-u. Tel.: 180—876.
- Kamara, VI.,** Andrássy-út 69. Telefon: 113—305.
- Kárpát film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 340—350. Raktár a házban.
- Kino film, VIII.,** Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 136—942. Raktár a házban.
- Kodak, V.,** Báthory-u. 6. Tel.: 114—158, 114—184.
- Kovács és Faludi laboratórium, XIV.,** Gyarmat-u. 35. Tel.: 297—855.
- Kormos Miklós filmvállalata, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 133—036. Raktár a házban.
- Kovács Emil és Társa, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 145—948. Raktár a házban.
- Központi filmkezelő, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 144—863.
- Krupka filmgyár és laboratórium, XIV.,** Bácskai-u. 29/b. Tel.: 296—741.
- Kultúr film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 137—438.
- Lajta Andor, XIV.,** Thököly-út 75. Tel.: 297—076.
- Lakner filmservice, VII.,** Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 144—888, 131—415.
- Lux film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 143—195. Raktár a házban.
- Magyar Film, VI.,** Andrássy-út 69. Tel.: 113—305.
- Magyar Film Iroda RT., IX.,** Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 146—346, este 7 órától reggel 9 óráig, valamint vasár- és ünnepnap: 146—343, játékfilmgyártás: 146—342, játékfilmgyártásvezető: 138—198, színészöltözők: 140—727, felirat-készítő üzem: 139—211. Híradókiadás: VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145—510. Fényképezem: VIII., Sándor-u. 7. Tel.: 145—510.
- Magyar Film Otthon, VI.,** Eötvös-u. 25/b. Tel.: 122—463.
- MMOE, VIII.,** Csokonay-u. 10. Telefon: 136—005.
- Matador film, VIII.,** Sándor-tér 2.
- Mátrai film, VI.,** Podmaniczky-u. 9. Tel.: 118—456.
- Mester film, XIV.,** Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- Milo film, VII.,** Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 130—700.
- Mozgóképüzemi rt. kölcsönosztálya, VII.,** Erzsébet-körút 45. Tel.: 144—487, 144—488. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144—486.
- Mozigépészek Egyesülete, VII.,** Wesse-lényi-u. 73. Tel.: 337—598.
- Metro-Goldvyn-Mayer, VIII.,** Sándor-tér 3. Tel.: 144—424, 144—425. Raktár a házban.
- Művészfilm, VII.,** Rákóczi-út 40. Tel.: 340—397. Raktár a házban.
- New York kávéház, VII.,** Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 131—980, 131—981.
- Oberländer Károly, VIII.,** Rákóczi-út 57/b.
- Objectív film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 330—793.
- Oktatófilm kirendeltsége, VIII.,** Csepreghy-u. 4. Tel.: 145—818.
- OMME, VIII.,** Csokonay-u. 10. Telefon: 145—873.
- Orbán—Márkus, VII.,** Hársfa-u. 6. Tel.: 132—940.
- Pacséry László, XII.,** Királyhágó-u. 16.
- Pajor Ferenc, VII.,** Munkás-u. 3/b. Telefonhívó: 144—087.
- Palatinus film, VII.,** Erzsébet-körút 56. Tel.: 133—453.
- Pallas film, XIV.,** Gyarmat-u. 39. Tel.: 279—999.
- Palló film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 133—141. Raktár a házban.
- Pap film, VII.,** Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 138—031. Raktár a házban.
- Paramount film, VIII.,** Rákóczi-út 59. Tel.: 134—437, 140—522. Raktár a házban.
- Pásztor film, V.,** Katona József-u. 27. Tel.: 113—051.
- Pátia film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 140—625. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349—414.
- Pegazus film, II.,** Áfonya-u. 11. Telefon: 151—441.
- Petsman Ferenc, VIII.,** Mária-u. 19. Tel.: 136—449.
- Petsman László, VI.,** Teréz-körút 3. Tel.: 112—890. Csillaghegy: 163—429.
- Photophon film, VII.,** Erzsébet-krt. 8. Tel.: 336—635.
- Phöbus filmkölcsonző, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 131—562. Raktár a házban.
- Pictura film, XIV.,** Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- Prizma film, VIII.,** József-körút 9. Tel.: 133—064.
- Reflektorfilm, VII.,** Sándor-tér 4. Tel.: 142—529. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 140—722.
- Rákosi Sándor, II.,** Trombitás-út 26. Tel.: 167—194.
- Rex film, VIII.,** Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 139—978. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 140—722.
- Seidl és Veress laboratórium, XIV.,** Thököly-út 61. Tel.: 297—775.
- Sláger film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 143—195. Raktár a házban.
- Standard film, VII.,** Erzsébet-körút 8. Tel.: 333—797.
- Star gyár és műterem, II.,** Pasaréti-út 122. Tel.: 164—287.
- Tobis film, VII.,** Erzsébet-körút 16. Tel.: 143—411.
- Úja film, IV.,** Kossuth Lajos-u. 13. Tel.: 183—858. Raktár a házban. Telefon: 389—036.
- Ungár Sándor filmkölcsonző, VIII.,** Sándor-tér 2. Tel.: 132—774. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 140—722.
- Ungár S. fotó, VIII.,** Röck Szilárd-u. 11. Tel.: 130—805.
- Unitas film, VIII.,** Erzsébet-körút 45. Tel.: 144—487, 144—488. Raktár: VIII., Kun-utca 12. Tel.: 144—486.
- Universal film, VIII.,** Népszínház-u. 21. Tel.: 138—447, 138—448. Raktár a házban.
- Váczl Dezső, VIII.,** Üllői-út 42. Telefon: 136—386.
- Vitagraph, VII.,** Rákóczi-út 12. Telefon: 133—532.
- Warner Bros. First National, VIII.,** József-krt. 30—32. Tel.: 132—590, 142—464. Raktár: VIII., Népszínház-u. 13. Tel.: 144—317.
- Zeneszerzők Szövetsége, IV.,** Gerlőczy-u. 3. Tel.: 189—306.